

**TOFAŞ TÜRİK OTOMOBİL FABRİKASI
ANONİM ŞİRKETİ**

**1 OCAK-31 ARALIK 2016 HESAP DÖNEMİNE AİT
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR VE
BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU**

KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR HAKKINDA BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. Yönetim Kurulu'na

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Rapor

1. Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.'nin ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2016 tarihli konsolide bilançosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kâr veya zarar tablosu, konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarını özetleyen dipnotlar ve diğer açıklayıcı notlardan oluşan ilişikteki konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Yönetiminin Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Sorumluluğu

2. Grup yönetimi; konsolide finansal tabloların Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyen konsolide finansal tabloların hazırlanmasını sağlamak için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Bağımsız Denetçinin Sorumluluğu

3. Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak, bu konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermektir. Yaptığımız bağımsız denetim, Sermaye Piyasası Kurulu'na yayımlanan bağımsız denetim standartlarına ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar, etik hükümlere uygunluk sağlanmasını ve bağımsız denetimin, konsolide finansal tabloların önemli yanlışlık içerip içermediğine dair makul güvence elde etmek üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetim, konsolide finansal tablolardaki tutar ve açıklamalar hakkında denetim kanıtı elde etmek amacıyla denetim prosedürlerinin uygulanmasını içerir. Bu prosedürlerin seçimi, konsolide finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" risklerinin değerlendirilmesi de dahil, bağımsız denetçinin mesleki muhakemesine dayanır. Bağımsız denetçi risk değerlendirmelerini yaparken, şartlara uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla, işletmenin konsolide finansal tablolarının hazırlanması ve gerçeğe uygun sunumuyla ilgili iç kontrolü değerlendirir, ancak bu değerlendirme, işletmenin iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş verme amacı taşımaz. Bağımsız denetim, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların sunumunun değerlendirilmesinin yanı sıra, Grup yönetimi tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğunun ve yapılan muhasebe tahminlerinin makul olup olmadığının değerlendirilmesini de içerir.

Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüş

4. Görüşümüze göre, konsolide finansal tablolar, Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.'nin ve bağlı ortaklıklarının 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait finansal performansını ve nakit akışlarını, Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

Dikkat Çekilen Husus

5. 26 No'lu konsolide finansal tablo notunda belirtildiği üzere, Grup'un satışlarının ve alımlarının önemli bir bölümü ilişkili kuruluşlarla gerçekleştirilmiştir. Ancak bu husus, tarafımızca verilen görüşü değiştirmemektedir.

Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülükler

6. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 398. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca düzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 1 Şubat 2017 tarihinde Şirket'in Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

7. TTK'nın 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Şirket'in 1 Ocak-31 Aralık 2016 hesap döneminde defter tutma düzeninin, kanun ile şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.

8. TTK'nın 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve istenen belgeleri vermiştir.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Beste Gücümen, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 1 Şubat 2017

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

1 OCAK-31 ARALIK 2016 HESAP DÖNEMİNE AİT

KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR

İÇİNDEKİLER	SAYFA
KONSOLİDE BİLANÇOLAR	118
KONSOLİDE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOLARI	119
KONSOLİDE KÂR VEYA ZARAR TABLOLARI	120-121
KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOLARI	122
KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOLARI	123
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR	124-169
NOT 1 GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU	124
NOT 2 KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR	124-136
NOT 3 BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA	136
NOT 4 NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	137
NOT 5 FİNANSAL YATIRIMLAR.	137
NOT 6 FİNANSAL BORÇLANMALAR	138-140
NOT 7 TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR	140-141
NOT 8 DİĞER ALACAKLAR	141
NOT 9 FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR	141-142
NOT 10 STOKLAR	142
NOT 11 YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER	143
NOT 12 MADDİ DURAN VARLIKLAR	143-144
NOT 13 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	145
NOT 14 DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI	146
NOT 15 KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	146-148
NOT 16 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR	149
NOT 17 PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER, DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	150
NOT 18 ÖZKAYNAKLAR	151-152
NOT 19 HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ	152-153
NOT 20 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ, PAZARLAMA GİDERLERİ, GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	154
NOT 21 NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER	154
NOT 22 ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİRLER VE GİDERLER	155
NOT 23 FİNANSMAN GELİRLERİ VE GİDERLERİ	155
NOT 24 VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	155-157
NOT 25 HİSSE BAŞINA KAZANÇ	157
NOT 26 İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI	158-159
NOT 27 FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ	159-167
NOT 28 FİNANSAL ARAÇLAR (GERÇEĞE UYGUN DEĞER AÇIKLAMALARI VE FİNANSAL RİSKTEN KORUNMA MUHASEBESİ ÇERÇEVESİNDEKİ AÇIKLAMALAR)	168-169
NOT 29 BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR	169

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 VE 2015 TARİHLERİ İTİBARIYLA

KONSOLİDE BİLANÇOLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ["TL."] olarak belirtilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş 2016	Bağımsız denetimden geçmiş 2015
VARLIKLAR			
Dönen varlıklar:			
Nakit ve nakit benzerleri	4	2.215.727	2.386.516
Finansal yatırımlar	5	167.444	79.742
Ticari alacaklar			
-İlişkili taraflardan ticari alacaklar	26	709.249	338.761
-İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar	7	651.995	698.294
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	9	1.381.867	1.091.366
Diğer alacaklar	8	587	200
Stoklar	10	920.144	548.251
Peşin ödenmiş giderler	17	22.259	22.947
Cari dönem vergisiyle ilgili varlıklar	24	7.173	9.657
Diğer dönen varlıklar	17	157.779	32.997
Toplam dönen varlıklar		6.234.224	5.208.731
Duran varlıklar:			
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	9	847.484	852.775
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	11	30.370	29.515
Maddi duran varlıklar	12	2.320.618	2.111.520
Maddi olmayan duran varlıklar	13	1.770.199	1.283.973
Ertelenmiş vergi varlığı	24	601.580	353.133
Peşin ödenmiş giderler	17	11.669	21.643
Diğer duran varlıklar		8.078	5.276
Alım satım amaçlı türev araçlar		5.486	-
Toplam duran varlıklar		5.595.484	4.657.835
Toplam varlıklar		11.829.708	9.866.566

1 Ocak-31 Aralık 2016 hesap dönemine ait konsolide finansal tablolar, 1 Şubat 2017 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında onaylanmıştır. Söz konusu konsolide finansal tablolar Genel Kurul'da onaylanması sonucunda kesinleşecektir.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 VE 2015 TARİHLERİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOLARI

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ["TL"] olarak belirtilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş 2016	Bağımsız denetimden geçmiş 2015
KAYNAKLAR			
Kısa vadeli yükümlülükler:			
Kısa vadeli borçlanmalar	6	407.727	311.281
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	6	1.629.240	1.521.200
Ticari borçlar			
-İlişkili taraflara ticari borçlar	26	1.730.328	1.491.421
-İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar	7	1.624.877	956.123
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	16	72.378	57.663
Ertelenmiş gelirler	17	26.917	15.592
Devlet teşvik ve yardımları	14	8.374	8.374
Kısa vadeli karşılıklar	15	133.804	99.313
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	17	58.539	66.493
Toplam kısa vadeli yükümlülükler		5.692.184	4.527.460
Uzun vadeli yükümlülükler:			
Uzun vadeli borçlanmalar	6	2.978.620	2.553.582
Devlet teşvik ve yardımları	14	30.298	38.672
Uzun vadeli karşılıklar			
-Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar	16	171.155	164.561
Toplam uzun vadeli yükümlülükler		3.180.073	2.756.815
Toplam yükümlülükler		8.872.257	7.284.275
Özkaynaklar:			
Ödenmiş sermaye	18	500.000	500.000
Sermaye düzeltme farkları		348.382	348.382
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı giderler			
-Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kayıpları		(23.222)	(18.545)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı giderler			
-Nakit akış riskinden korunma kayıpları		(378.329)	(152.938)
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	18	277.363	243.363
Geçmiş yıllar kârları		1.263.029	831.228
Net dönem kârı		970.228	830.801
Toplam özkaynaklar		2.957.451	2.582.291
Toplam kaynaklar		11.829.708	9.866.566

Takip eden notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluştururlar.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 VE 2015 TARİHLERİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE KÂR VEYA ZARAR TABLOLARI

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ["TL."] olarak belirtilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak- 31 Aralık 2016	Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak- 31 Aralık 2015
Hasılat	19	14.235.951	9.920.723
Satışların maliyeti (-)	19	(12.888.429)	(8.780.540)
Ticari faaliyetlerden brüt kâr		1.347.522	1.140.183
Finans sektörü faaliyetleri hasılatı		369.330	247.819
Finans sektörü faaliyetleri maliyeti (-)		(269.111)	(171.479)
Finans sektörü faaliyetlerinden brüt kâr		100.219	76.340
Brüt kâr		1.447.741	1.216.523
Pazarlama giderleri (-)	20	(329.132)	(279.543)
Genel yönetim giderleri (-)	20	(251.938)	(218.086)
Araştırma ve geliştirme giderleri (-)		(22.775)	(9.885)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	22	801.516	798.300
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)	22	(844.520)	(820.755)
Esas faaliyet kârı		800.892	686.554
Finansman gelirleri	23	867.224	753.339
Finansman giderleri (-)	23	(870.180)	(821.906)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi kârı		797.936	617.987
Dönem vergi geliri		172.292	212.814
-Dönem vergi gideri (-)	24	(18.638)	(13.642)
-Ertelenmiş vergi geliri	24	190.930	226.456
Dönem kârı		970.228	830.801
Dönem kârının dağılımı:			
Kontrol gücü olmayan paylar		-	-
Ana ortaklık payları		970.228	830.801
Pay başına kazanç (Kr)	25	1,94	1,66

Takip eden notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluştururlar.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 VE 2015 TARİHLERİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOLARI

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ["TL."] olarak belirtilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak- 31 Aralık 2016	Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak- 31 Aralık 2015
Dönem kârı		970.228	830.801
Diğer kapsamlı gelirler:			
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar			
-Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm (kayıplar)/kazançları	16	(5.846)	4.168
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler			
-Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kayıpları, vergi etkisi	24	1.169	(834)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacaklar			
-Nakit akış riskinden korunma kayıpları	2	(281.739)	(10.586)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacaklar diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler			
-Nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir, vergi etkisi	24	56.348	2.117
Diğer kapsamlı gider		(230.068)	(5.135)
Toplam kapsamlı gelir		740.160	825.666
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı:			
Kontrol gücü olmayan paylar		-	-
Ana ortaklık payları		740.160	825.666

Takip eden notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluştururlar.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 VE 2015 TARİHLERİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOLARI

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ["TL."] olarak belirtilmiştir.)

	Ödenmiş sermaye	Sermaye düzeltme farkları	Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler ve giderler		Nakit akış riskinden korunma kayıpları	Birikmiş kârlar			Ana ortaklığa ait öz kaynaklar toplamı	Kontrol gücü olmayan paylar	Öz kaynaklar toplamı
			Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler ve giderler	Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler ve giderler		Kardan ayrılan ayrılan kısıtlanmış yedekler	Geçmiş yıllar kârları	Net dönem kârı			
1 Ocak 2015 bakiyesi	500.000	348.382	(21.879)	(144.469)	213.111	771.788	574.238	2.241.171	-	-	2.241.171
Transferler	-	-	-	-	30.252	543.986	(574.238)	-	-	-	-
Toplam kapsamlı gelir	-	-	3.334	(8.469)	-	-	830.801	825.666	-	-	825.666
Temettüpler	-	-	-	-	-	(484.546)	-	(484.546)	-	-	(484.546)
31 Aralık 2015 bakiyesi	500.000	348.382	(18.545)	(152.938)	243.363	831.228	830.801	2.582.291	-	-	2.582.291
1 Ocak 2016 bakiyesi	500.000	348.382	(18.545)	(152.938)	243.363	831.228	830.801	2.582.291	-	-	2.582.291
Transferler	-	-	-	-	34.000	796.801	(830.801)	-	-	-	-
Toplam kapsamlı gelir	-	-	(4.677)	(225.391)	-	-	970.228	740.160	-	-	740.160
Temettüpler	-	-	-	-	-	(365.000)	-	(365.000)	-	-	(365.000)
31 Aralık 2016 bakiyesi	500.000	348.382	(23.222)	(378.329)	277.363	1.263.029	970.228	2.957.451	-	-	2.957.451

Takip eden notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturmaktadır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 VE 2015 TARİHLERİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOLARI

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ["TL"] olarak belirtilmiştir.)

Notlar	Bağımsız	Bağımsız
	denetimden geçmiş 1 Ocak- 31 Aralık 2016	denetimden geçmiş 1 Ocak- 31 Aralık 2015
A. İşletme faaliyetlerinden nakit akışları	1.129.878	708.313
Dönem kâr	970.228	830.801
Dönem net kâr mutabakatı ile ilgili düzeltmeler	536.581	315.274
-Amortisman ve itfa giderleri ile ilgili düzeltmeler	21	359.521
-Yatırım amaçlı gayrimenkullerin gerçeğe uygun değer kazançları ile ilgili düzeltmeler	22	(655)
-Türev finansal araçların gerçeğe uygun değer kazançları ile ilgili düzeltmeler	23	-
-Alacaklarda değer düşüklüğü ile ilgili düzeltmeler		13.600
-Faiz gelirleri ile ilgili düzeltmeler	23	(75.833)
-Stok değer düşüklüğü ile ilgili düzeltmeler	10	1.268
-Maddi duran varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan kazançlar ile ilgili düzeltmeler		(2.209)
-Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar ile ilgili düzeltmeler		28.903
-Garanti karşılıkları ile ilgili düzeltmeler	15	56.947
-Faiz giderleri ile ilgili düzeltmeler	23	44.315
-Vergi gideri/geliri ile ilgili düzeltmeler	24	(212.814)
-Vadeli alimlerden ve satışlardan kaynaklanan ertelenmiş finansman geliri, net	22	2.146
-Gerçekleşmemiş yabancı para çevrim farkları ile ilgili düzeltmeler		100.085
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler	(328.115)	(376.635)
-Stoklardaki artışlar ile ilgili düzeltmeler	(355.687)	(76.227)
-İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklardaki azalış/(artış)	46.749	(142.608)
-İlişkili taraflardan ticari alacaklardaki artış	(370.488)	(49.835)
-Faaliyetlerle ilgili diğer alacaklardaki artış	(387)	(99)
-İlişkili olmayan taraflara ticari borçlardaki artış	668.890	236.563
-İlişkili taraflara ticari borçlardaki artış	238.907	380.846
-Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklardaki artış	(300.523)	(626.446)
-Peşin ödenmiş giderlerdeki azalış	10.662	5.598
-Ertelenmiş gelirlerdeki artış/(azalış)	11.325	(280)
-Devlet teşvik ve yardımlarındaki azalış	(8.374)	(8.374)
-Faaliyetlerle ilgili diğer varlıklardaki artış/(azalış)	(127.584)	12.796
-Faaliyetlerle ilgili diğer yükümlülüklerdeki artış/(azalış)	(53.903)	(57.394)
-Finansal yatırımlardaki artış	(87.702)	(51.175)
Faaliyetlerden elde edilen nakit akışları	1.178.694	769.440
-Vergi ödemeleri	24	(14.460)
-Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar kapsamında yapılan ödemeler	16	(20.474)
-Diğer nakit çıkışları		(26.193)
B. Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları	(1.230.402)	(1.256.791)
-Maddi duran varlık alımından kaynaklanan nakit çıkışları	12	(808.381)
-Maddi olmayan duran varlık alımından kaynaklanan nakit çıkışları	13	(577.350)
-Maddi duran varlıkların satışından kaynaklanan nakit girişleri		4.728
C. Finansman faaliyetlerinden nakit akışları	(185.358)	1.191.841
-Borçlanmadan kaynaklanan nakit girişleri		2.467.025
-Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	(1.261.119)	(822.461)
-Ödenen temettüleri	(365.000)	(484.546)
-Ödenen faiz	(79.427)	(44.856)
-Alınan faiz		76.679
Yabancı para çevrim farklarının etkisinden önce nakit ve nakit benzerlerindeki net (azalış)/artış	(285.882)	643.363
D. Yabancı para çevrim farklarının nakit ve nakit benzerleri üzerindeki etkisi	114.194	31.753
Nakit ve nakit benzerlerindeki net (azalış)/artış	(171.688)	675.116
E. Dönem başı nakit ve nakit benzerleri	2.357.049	1.681.933
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri	4	2.185.361

Takip eden notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluştururlar.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

NOT 1-GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU

1968 Yılında Türk-İtalyan ortaklığıyla kurulan Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.'nin ("Şirket" veya "Tofaş") faaliyet konusu Fiat Chrysler Automobiles Italy S.p.A. ("Fiat") lisansı altında binek oto ve hafif ticari araç üretimi, ithalatı ve satışlarıdır. Koç Holding A.Ş. ("Koç Holding") ve Fiat'ın ortak yönetiminde ve kontrolünde olan Tofaş, ayrıca kendi otomobillerinde kullanılan çeşitli otomobil yedek parçaları da üretmektedir. Şirket'in Genel Müdürlük adresi Büyükdere Cad. No: 145 Zincirlikuyu Şişli-İstanbul'dur. Üretim yapıldığı fabrikası ise Bursa'da bulunmaktadır. Şirket tarafından üretilen araçlar Mini Cargo ve Yeni Doblo dışında Fiat ile yapılan lisans sözleşmeleri uyarınca üretilmektedir. Tofaş, Sermaye Piyasası Kurulu'na ("SPK") kayıtlı olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'na ("İMKB") 1991 yılında kote edilmiştir ve hisse senetleri halen Borsa İstanbul A.Ş.'de ("BİST") işlem görmektedir.

Şirket, ticari faaliyetlerinin önemli bir kısmını Koç Holding ve Fiat Grubu Şirketleri ile gerçekleştirmektedir (Not 26).

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla Şirket'in konsolidasyona tabi tutulmuş bağlı ortaklıkları aşağıda yer almaktadır.

Şirket ismi	Faaliyet alanı	Şirket'in ortaklık payı (%)	
		2016	2015
Koç Fiat Kredi Finansman A.Ş. ("KFK")	Tüketici finansmanı	99,9	99,9
Fer Mas Oto Ticaret A.Ş.	Otomobil ve yedek parça ticareti	100	100

Bundan böyle konsolide finansal tablolarda Tofaş ve konsolide edilmiş bağlı ortaklıkları "Grup" olarak adlandırılacaktır.

Grup'un kategorileri itibarıyla dönem içinde çalışan personelin ortalama sayısı aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
Mavi yakalı	7.943	5.490
Beyaz yakalı	1.681	1.582
	9.624	7.072

NOT 2-KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar

2.1.1 Uygulanan finansal raporlama standartları

İlişikteki konsolide finansal tablolar Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri II-14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup söz konusu tebliğin 5. Maddesine istinaden Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Muhasebe Standartları ("TMS") esas alınmıştır. TMS'ler; Türkiye Muhasebe Standartları, Türkiye Finansal Raporlama Standartları ("TFRS") ile bunlara ilişkin ek ve yorumları içermektedir.

Grup'un konsolide finansal tabloları ve notları, SPK tarafından 7 Haziran 2013 tarihli duyuru ile açıklanan formatlara uygun olarak ve zorunlu kılınan bilgiler dahil edilerek sunulmuştur.

SPK, 17 Mart 2005 tarihinde almış olduğu bir kararla, Türkiye'de faaliyette bulunan ve finansal tablolarını SPK tarafından kabul edilen finansal raporlama standartlarına ("SPK Finansal Raporlama Standartları") uygun olarak hazırlayan şirketler için, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere enflasyon muhasebesi uygulamasının gerekli olmadığını ilan etmiştir. Dolayısıyla finansal tablolarda, 1 Ocak 2005 tarihinden başlamak kaydıyla, KGK tarafından yayımlanmış TMS 29 "Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama" standardı uygulanmamıştır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Şirket ve Türkiye’de kayıtlı olan Bağlı Ortaklıkları muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve kanuni finansal tablolarının hazırlanmasında, SPK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, Türk Ticaret Kanunu ("TTK"), vergi mevzuatı ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan Tekdüzen Hesap Planı şartlarına uymaktadır. Konsolide finansal tablolar, gerçeğe uygun değerleri ile gösterilen finansal varlık ve yükümlülükler ile yatırım amaçlı gayrimenkuller dışında tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara TMS uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

2.1.2 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem tarihli konsolide finansal tabloların düzeltilmesi

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup’un cari dönem konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı olarak hazırlanmaktadır. Cari dönem konsolide finansal tabloların sunumu ile uygunluk sağlanması açısından karşılaştırmalı bilgiler gerekli görüldüğünde yeniden sınıflandırılır.

Grup, 2015 yılına ilişkin kurumlar vergisi hesaplaması ve nihai Kurumlar Vergisi Beyannamesi’nde kullanılmamış olan yatırım indirimleri hesaplamasında, 31 Aralık 2015 tarihli konsolide finansal tablolarında yaptığı hesaplamayı değiştirmiştir. Söz konusu hesaplama değişikliği neticesinde, Grup’un cari dönem konsolide finansal tabloları ile uygunluk sağlaması açısından 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla raporlanan konsolide bilançosundaki ertelenmiş vergi varlığı 1.459 TL tutarında azaltılmış, cari dönem vergisiyle ilgili varlıklar ise aynı tutarda arttırılmıştır. Bununla beraber, 31 Aralık 2015 tarihinde sona eren hesap dönemine ait konsolide kâr veya zarar tablosundaki ertelenmiş vergi geliri ve dönem vergi gideri 1.459 TL tutarında azaltılmıştır.

2.1.3 Fonksiyonel ve raporlama para birimi

Grup’un fonksiyonel ve raporlama para birimi Türk Lirası’dır ("TL"). Yabancı para işlemler, işlem tarihlerinde geçerli olan döviz kurları üzerinden çevrilmiştir. Yabancı paraya dayalı parasal varlık ve yükümlülükler, bilanço tarihinde geçerli olan döviz kurları kullanılarak çevrilmiştir. Yabancı paraya dayalı parasal varlık ve yükümlülüklerin çevrimlerinden doğan bu kur farkı geliri veya gideri konsolide kâr veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

2.1.4 Uygulanan konsolidasyon esasları

Bağlı ortaklıklar, Grup’un kontrolünün olduğu şirketlerdir. Grup, bir işletme ile olan ilişkisinden dolayı değişken getirilere maruz kaldığında veya bu getirilere hakkı olduğunda ve bu getirileri işletmenin faaliyetlerini yönetmek üzere kullandığı gücü ile değiştirme yeteneği olduğundan, bu işletmeyi kontrol eder. Bağlı ortaklıklar, kontrolün Grup’a geçtiği tarihten itibaren tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilirler ve kontrolün ortadan kalktığı tarih itibarıyla konsolidasyon kapsamından çıkarılırlar. Grup içi işlemlerde bakiyeler ve grup şirketleri ile yapılan işlemlerden doğan gerçekleşmemiş kazanç ve kayıplar da dahil olmak üzere tüm kâr ve zararlar elimine edilir. Gerekli olduğunda, bağlı ortaklıklar tarafından bildirilen tutarlar, Grup’un muhasebe politikalarına uyumlu olması için düzenlenmiştir. Tofaş’ın bağlı ortaklıklarında bulunan azınlık hisseleri, konsolide finansal tablolar açısından parasal olarak önem arz etmemesinden dolayı, ana ortaklık dışı payların ("Azınlık payları" veya "Kontrol gücü olmayan paylar") içerisinde muhasebeleştirilmemiştir. Şirket’in ve konsolidasyona tabi olan bağlı ortaklıklarının finansal tabloları aynı tarih itibarıyla hazırlanmıştır.

2.1.5 Önemli muhasebe değerlendirme, tahmin ve varsayımları

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında Grup yönetiminin, raporlanan varlık ve yükümlülük tutarlarını etkileyecek, bilanço tarihi itibarıyla vukuu muhtemel yükümlülük ve taahhütleri ve raporlama dönemi itibarıyla gelir ve gider tutarlarını belirleyen varsayımlar ve tahminler yapması gerekmektedir. Gerçekleşmiş sonuçlar tahminlerden farklı olabilmektedir. Tahminler düzenli olarak gözden geçirilmekte, gerekli düzeltmeler yapılmakta ve gerçekleştikleri dönemde kâr veya zarar tablosuna yansıtılmaktadırlar.

Konsolide finansal tablolara yansıtılan tutarlar üzerinde önemli derecede etkisi olabilecek yorumlar ve bilanço tarihinde var olan veya ileride gerçekleşebilecek tahminlerin esas kaynakları göz önünde bulundurularak yapılan varsayımlar aşağıdaki gibidir:

a) Grup, garanti karşılığını her bir araç modeli için geçmiş yıllarda gerçekleşen araç başına düşen garanti giderlerini ve araç başına kalan garanti sürelerini göz önünde bulundurarak tespit etmektedir. Karşılık hesaplanırken garantiye konu araç adedi, garanti süresi ve geçmişte oluşan garanti taleplerine (kleymler) dayanarak geleceğe ilişkin varsayımlar yapılmaktadır. 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıl içerisinde, 80.440 TL tutarında (31 Aralık 2015: 56.947 TL) garanti karşılığı gideri muhasebeleştirilmiştir (Not 15). Grup yönetiminin garanti karşılığı hesaplamasında kullandığı en önemli ve belirleyici değişkenlerden olan beklenen kleymlerde %5 artış/azalış olması durumunda, garanti karşılığı tutarı 4.295 TL (31 Aralık 2015: 3.750 TL) daha yüksek/düşük olacaktır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

b) Grup'un bağlı ortaklığı KFK, verilen krediler üzerinde yapılan değerlendirmeler sonucunda tahsili şüpheli görülen alacaklardan doğabilecek zararlar için belli bir karşılık ayırmaktadır. Değer düşüklüğü ve tahsil edilememe riski, bireysel olarak önemli olan her bir kredi için ayrı, bireysel bazda değer düşüklüğü tespit edilmiş krediler dahil tüm krediler için toplam portföy bazında hesaplanmaktadır. Konsolide finansal tablolarda 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar için 24.234 TL tutarında genel kredi karşılığı ayırmıştır (31 Aralık 2015: 20.626 TL) (Not 9).

2.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki Değişiklikler

Grup, KGK tarafından yayınlanan ve 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren geçerli olan yeni ve revize edilmiş standartlar ve yorumlardan kendi faaliyet konusu ile ilgili olanları uygulamıştır.

(a) 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar

- TFRS 14, "Düzenlemeye dayalı erteleme hesapları"; 1 Ocak 2016 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklik, ilk defa TFRS uygulayacak şirketlerin, düzenlemeye dayalı erteleme hesap bakiyelerini önceki genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre finansal tablolarına yansıtmaya devam etmesine izin vermektedir. Ancak daha önce TFRS uygulamış ve ilgili tutarı muhasebeleştirmeyecek diğer şirketlerle karşılaştırılabilirliği sağlamak adına, tarife düzenlemesinin etkisinin diğer kalemlerden ayrı olarak sunulması istenmektedir.

- 2014 Dönemi yıllık iyileştirmeler; 1 Ocak 2016 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. İyileştirmeler 4 standartta değişiklik getirmiştir:

- TFRS 5, 'Satış amaçlı elde tutulan duran varlıklar ve durdurulan faaliyetler', satış yöntemlerine ilişkin değişiklik
- TFRS 7, 'Finansal araçlar: Açıklamalar', TFRS 1'e bağlı olarak yapılan, hizmet sözleşmelerine ilişkin değişiklik
- TMS 19, 'Çalışanlara sağlanan faydalar' iskonto oranlarına ilişkin değişiklik
- TMS 34, 'Ara dönem finansal raporlama' bilgilerin açıklanmasına ilişkin değişiklik.

- TFRS 11, "Müşterek anlaşmalar"daki değişiklik; 1 Ocak 2016 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Müşterek faaliyetlerde pay edinimi ile ilgilidir. Standarttaki değişiklik ile işletme tanımına giren bir müşterek faaliyette pay satın ediniminde bu payın nasıl muhasebeleşeceği konusunda açıklık getirilmiştir.

- TMS 16 "Maddi duran varlıklar", ve TMS 41 "Tarımsal faaliyetler", 1 Ocak 2016 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinden itibaren geçerlidir. Bu değişiklik üzüm asmaları, kauçuk ağacı, palmiye ağacı gibi bitkilerin finansal raporlamasını değiştirmektedir. Taşıyıcı bitkilerin, maddi duran varlıkların üretim sürecinde kullanılmasına benzemesi sebebiyle, maddi duran varlıklarla aynı şekilde muhasebeleştirilmesine karar verilmiştir. Buna bağlı olarak değişiklik bu bitkileri TMS 41'in kapsamından çıkararak TMS 16'nın kapsamına almıştır. Taşıyıcı bitkiler üzerinde büyüyen ürünler ise TMS 41 kapsamındadır.

- TMS 16 ve TMS 38'deki değişiklik: "Maddi duran varlıklar" ve "Maddi olmayan duran varlıklar", 1 Ocak 2016 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklik bir varlığın kullanımını içeren bir faaliyetten elde edilen hasılatın, genellikle varlığın ekonomik yararlarının tüketimi dışındaki etkenleri yansıttığından, hasılat esaslı amortisman ve itfa yöntemi kullanımının uygun olmadığına açıklık getirmiştir.

- TMS 27 "Bireysel finansal tablolar"; 1 Ocak 2016 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklik, işletmelere, bağlı ortaklık, iştirakler ve iş ortaklıklarındaki yatırımlarını muhasebeleştirirken özkaynak yönetimini kullanmalarına izin vermektedir.

- TFRS 10 "Konsolide finansal tablolar" ve TMS 28 "İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar"; 1 Ocak 2016 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler yatırım işletmeleri ve onların bağlı ortaklıkları için konsolidasyon muafiyeti uygulamasına açıklık getirir.

- TMS 1 "Finansal tabloların sunuluşu"; 1 Ocak 2016 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler ile finansal raporların sunum ve açıklamalarını iyileştirmek amaçlanmıştır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

(b) 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar ve değişiklikler

- TMS 7 "Nakit akış tabloları"ndaki değişiklikler; 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler finansal tablo okuyucularının finansman faaliyetlerinden kaynaklanan yükümlülük değişikliklerini değerlendirebilmelerine imkan veren ek açıklamalar getirmiştir. Değişiklikler TMSK'nın "açıklama inisiyatifi" projesinin bir parçası olarak finansal tablo açıklamalarının nasıl geliştirilebileceğine dair çıkarılmıştır.

- TMS 12 "Gelir vergileri"deki değişiklikler; 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Değişiklik bir varlığın gerçeğe uygun değerinden ölçülmesi durumunda ve gerçeğe uygun değerinin vergi matrahından altında kalması durumunda ertelenmiş verginin muhasebeleştirilmesi ile ilgili netleştirme yapmaktadır. Ayrıca ertelenmiş vergi varlıklarının muhasebeleştirilmesi ile ilgili diğer bazı yönleri de açıklığa kavuşturmuştur.

- TFRS 2 "Hisse bazlı ödemeler"deki değişiklikler; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Değişiklik nakde dayalı hisse bazlı ödemelerin ölçüm esaslarını ve bir ödüllendirmeyi nakde dayalıdan özkaynağa dayalıya çeviren değişikliklerin nasıl muhasebeleştirileceğini açıklamaktadır. Bu değişiklik aynı zamanda bir işverenin çalışanın hisse bazlı ödemesine ilişkin bir miktar kesmek ve bunu vergi dairesine ödemekle yükümlü olduğu durumlarda, TFRS 2'nin esaslarına bir istisna getirerek, bu ödül sanki tamamen özkaynağa dayalıymışçasına işlem görmesini gerektirmektedir.

- TFRS 9, "Finansal araçlar"; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart TMS 39'un yerini almaktadır. Finansal varlıklar ve yükümlülüklerin sınıflandırması ve ölçülmesi ile ilgili zorunlulukları ve aynı zamanda şu anda kullanılmakta olan, gerçekleşen değer düşüklüğü zararı modelinin yerini alacak olan beklenen kredi riski modelini de içermektedir.

- TFRS 15 "Müşterilerle yapılan sözleşmelerinden doğan hasılat"; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Amerika'da Kabul Görmüş Muhasebe Standartları ile yapılan uyum çalışması sonucu ortaya çıkan yeni standart hasılatın finansal raporlamasını ve finansal tabloların toplam gelirlerinin dünya çapında karşılaştırılabilir olmasını sağlamayı amaçlamıştır.

- TFRS 15 "Müşterilerle yapılan sözleşmelerinden doğan hasılat" daki değişiklikler; Bu değişikliklerle edim (performans) yükümlülüklerini belirleyen uygulama rehberliğine, fikri mülkiyet lisanslarının muhasebesine ve işletmenin asil midir yoksa aracı mıdır değerlendirmesine (net hasılat sunumuna karşın brüt hasılat sunumu) ilişkin açıklamaları içermektedir. Uygulama rehberliğindeki bu alanların her biri için yeni ve değiştirilmiş açıklayıcı örnekler eklenmiştir. TMSK, aynı zamanda yeni hasılat standardına geçiş ile ilgili ek pratik tedbirler dahil etmiştir.

- TFRS 16 "Kiralama işlemleri"; 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yeni standart mevcut TMS 17 rehberliğinin yerini alır ve özellikle kiralayanlar açısından muhasebesinde geniş kapsamlı bir değişiklik yapar. Şu anki TMS 17 kurallarına göre kiralayanlar bir kiralama işlemine taraf olduklarında bu işlem için finansal kiralama (bilanço içi) ya da faaliyet kiralaması (bilanço dışı) ayrımı yapmak zorundalar. Fakat TFRS 16'ya göre artık kiralayanlar neredeyse tüm kiralama sözleşmeleri için gelecekte ödeyecekleri kiralama yükümlülüklerini ve buna karşılık olarak da bir "varlık kullanım hakkı"ni bilançolarına yazmak zorunda olacaklardır. TMSK kısa dönemli kiralama işlemleri ve düşük değerli varlıklar için bir istisna öngörmüştür, fakat bu istisna sadece kiraya verenler açısından uygulanabilir. Kiraya verenler için muhasebe neredeyse aynı kalmaktadır. Ancak TMSK'nın kiralama işlemlerinin tanımını değiştirmesinden ötürü (sözleşmelerdeki içeriklerin birleştirilmesi ya da ayrıştırılmasındaki rehberliği değiştirdiği gibi) kiraya verenler de bu yeni standarttan etkileneceklerdir. En azından yeni muhasebe modelinin kiraya verenler ve kiralayanlar arasında pazarlıklara neden olacağı beklenmektedir. TFRS 16'ya göre biz sözleşme belirli bir süre için belirli bir tutar karşılığında bir varlığın kullanım hakkını ve o varlığı kontrol etme hakkını içeriyorsa o sözleşme bir kiralama sözleşmesidir ya da kiralama işlemi içermektedir.

- TFRS 4 "Sigorta Sözleşmeleri"ndeki değişiklikler; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TFRS 4'de yapılan değişiklik sigorta şirketleri için "örtülü yaklaşım (overlay approach)" ve "erteleme yaklaşımı (deferral approach)" olarak iki farklı yaklaşım sunmaktadır. Buna göre:

- Sigorta sözleşmeleri tanzim eden tüm şirketlere yeni sigorta sözleşmeleri standardı yayımlanmadan önce TFRS 9 uygulandığında ortaya çıkabilecek olan dalgalanmayı kâr veya zararda muhasebeleştirmek yerine diğer kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirme opsiyonu sağlayacaktır ve

- Faaliyetleri ağırlıklı olarak sigorta ile bağlantılı olan şirketlere isteğe bağlı olarak 2021 yılına kadar geçici olarak TFRS 9'u uygulama muafiyeti getirecektir. TFRS 9 uygulamayı erteleme halihazırda var olan TMS 39 'Finansal Araçlar' standardını uygulamaya devam edeceklerdir.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

- TMS 40, "Yatırım amaçlı gayrimenkuller" standardındaki değişiklikler; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Yatırım amaçlı gayrimenkullerin sınıflandırılmasına ilişkin yapılan bu değişiklikler, kullanım amacıyla değişiklik olması durumunda yatırım amaçlı gayrimenkullere ya da gayrimenkullerden yapılan sınıflandırmalarla ilgili netleştirme yapmaktadır. Bir gayrimenkulün kullanımının değişmesi durumunda bu gayrimenkulün 'yatırım amaçlı gayrimenkul' tanımlarına uyup uymadığının değerlendirilmesinin yapılması gerekmektedir. Bu değişim kanıtlarla desteklenmelidir.
- 2014-2016 dönemi yıllık iyileştirmeler; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler 3 standardı etkilemektedir:
 - TFRS 1, "Türkiye finansal raporlama standartlarının ilk uygulaması", TFRS 7, TMS 19, ve TFRS 10 standartlarının ilk kez uygulama aşamasında kısa dönemli istisnalarının 1 Ocak 2018'den itibaren geçerli olarak kaldırılmıştır.
 - TFRS 12 "Diğer işletmelerdeki paylara ilişkin açıklamalar", standardın kapsamına ilişkin bir netleştirme yapılmıştır. 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinden itibaren geriye dönük olarak uygulanacaktır.
 - TMS 28 "İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar", 1 Ocak 2018'den itibaren geçerli olarak bir iştirak ya da iş ortaklığının gerçeğe uygun değerden ölçülmesine ilişkin değişiklik.
- TFRS Yorum 22, "Yabancı para cinsinden yapılan işlemler ve avanslar ödemeleri", 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yorum yabancı para cinsinden yapılan işlemler ya da bu tür işlemlerin bir parçası olarak yapılan ödemelerin yabancı bir para cinsinden yapılması ya da fiyatlanması konusunu ele almaktadır. Bu yorum tek bir ödemenin yapılması/alınması durumunda ve birden fazla ödemenin yapıldığı/alındığı durumlara rehberlik etmektedir. Bu rehberliğin amacı uygulamadaki çeşitliliği azaltmaktadır.

Grup, yukarıda yer alan değişikliklerin operasyonlarına olan etkilerini değerlendirip, geçerlilik tarihinden itibaren uygulayacaktır.

2.3 Önemli muhasebe politikalarının özeti

Nakit ve nakit benzerleri

Nakit ve nakit benzerleri, işletmedeki nakit, finansal kuruluşlarda tutulan vadesiz mevduat, orijinal vadeleri üç ay veya üç aydan kısa tutarı belirli bir nakde kolayca çevrilebilen diğer kısa vadeli yüksek likiditeye sahip ve değerindeki değişim riski önemsiz olan yatırımları ve bankalar nezdindeki cari hesapları kapsar (Not 4).

Finansal varlıklar

i) Sınıflandırma

Grup, finansal varlıklarını şu şekilde sınıflandırmıştır: krediler ve alacaklar, vadesine kadar elde tutulacak yatırımlar ve satılmaya hazır finansal varlıklar. Sınıflandırma, finansal varlıkların alınma amaçlarına göre yapılır. Grup, finansal varlıklarının sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte yapar.

Krediler ve alacaklar

Krediler ve alacaklar, sabit veya belirli ödemeleri olan, aktif bir piyasaya kote olmayan ve türev araç olmayan finansal varlıklardır. Vadeleri raporlama tarihinden itibaren 12 aydan kısa ise dönen varlıklarda, 12 aydan uzun ise duran varlıklarda gösterilirler. Grup'un kredileri ve alacakları konsolide bilançoda ticari alacaklar ve finans sektörü faaliyetlerinden alacaklardan oluşmaktadır.

Vadesine kadar elde tutulacak yatırımlar

Sabit vadeli ve sabit veya belirlenebilir ödemeli türev dışı finansal araçlar, Grup'un vadeye kadar elde tutma niyeti ve tutabilme durumu söz konusuysa, vadeye kadar elde tutulacak yatırımlar olarak sınıflanır. İlk kayda alınışlarından sonra, vadesine kadar elde tutulacak yatırımlar etkin faiz metodu kullanılarak indirgenmiş değerleri üzerinden taşınır. Yatırımlar elden çıkarıldığı ya da değer düşüklüğüne uğradığı zaman hesaplanan kâr yada zarar, itfa sürecinde olduğu gibi konsolide kâr veya zarar tablosuna yansıtılır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Satılmaya hazır finansal varlıklar

Satılmaya hazır finansal varlıklar, bu kategoride sınıflandırılan ve diğer kategorilerin içinde sınıflandırılmayan türev araç olmayan varlıklardır. Grup, ilgili varlıkları raporlama döneminden itibaren 12 ay içinde elden çıkarmaya niyetli değilse duran varlıkların altında sınıflandırılırlar (Not 5).

ii) Muhasebeleştirme ve ölçme

Normal yoldan alınan ve satılan finansal varlıklar, alım satımın yapıldığı tarihte kayıtlara alınır. Alım satım yapılan tarih, Grup'un varlığı alım satım yapmayı taahhüt ettiği tarihtir. Gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar hariç diğer finansal yatırımlar ilk olarak gerçeğe uygun değerine işlem maliyeti eklenmek suretiyle kaydedilir. Finansal varlıklardan doğan nakit akış alım hakları sona erdiğinde veya transfer edildiğinde ve Grup tüm risk ve getirilerini transfer ettiğinde, finansal varlıklar bilanço dışına çıkartılır. Satılmaya hazır finansal varlıklar müteakip dönemlerde gerçeğe uygun değerleriyle muhasebeleştirilmektedirler. Krediler ve alacaklar etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyetleri ile muhasebeleştirilmektedir.

Satılmaya hazır finansal varlıklar olarak sınıflandırılan finansal varlıklar, satıldığında veya değer düşüklüğü oluştuğunda özkaynaklarda gösterilen birikmiş gerçeğe uygun değer farkları konsolide kâr veya zarar tablosuna finansal varlıklardan doğan kâr ve zararlar olarak aktarılır.

Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar

Grup'un finans sektörü faaliyetlerinden alacakları etkin faiz yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyetleri üzerinden muhasebeleştirilmektedir (Not 9).

Kredi değer düşüklüğü karşılığı

Grup, verilen krediler üzerinde yapılan değerlendirmeler sonucunda tahsili şüpheli görülen alacaklardan doğabilecek zararlar için belli bir karşılık ayırmaktadır. Karşılık tutarı, Grup'un kredi risk politikası, mevcut kredi portföyünün yapısı, müşterilerinin mali yapıları ve ekonomik konjoktüre bağlı olarak belirlenmekte ve "Takipteki Krediler" olarak sınıflandırılarak, varsa ilgili teminatların gerçeğe uygun değerleri de göz önüne alınarak hesaplanmaktadır. Karşılık hesabındaki değişiklikler gerçekleştiği dönem içerisinde konsolide kâr veya tablosuna yansıtılmaktadır. Yasal prosedürler tamamlandığı ve kredinin tahsil edilemeyeceği kesinleştiği takdirde, ilgili tutarlar hesaplardan silinmekte, silinen krediler ile ilgili tahsilâtlar gelir olarak kaydedilmektedir.

Finansman kredilerinin değerlendirilmesi sonucunda belirlenen toplam finansman kredileri karşılığı Grup'un finansman kredileri portföyündeki tahsili şüpheli alacakları kapsayacak şekilde belirlenmektedir.

Grup, alacakların tahsilinde herhangi bir gecikme bulunmasa dahi, alacak tutarları için borçlunun kredibilite değerlendirmelerine ilişkin bütün verileri dikkate alarak, teminat tutarını hesaplamaya dahil etmeksizin, belirlediği oranlarda özel karşılık ayırabilmektedir.

Grup ayrıca, faiz veya ana paranın tahsilinde gecikme olmayan veya 90 günden daha az gecikme olan alacaklardan doğması beklenen ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararların karşılanması amacıyla, herhangi bir işlemle doğrudan ilgili olmaksızın, karşılık ayırma yöntemini benimsemiş ancak zorunluluk olarak değerlendirmemiştir. Grup, şüpheli hale gelmeyen finansman kredileri için bu kapsamda genel karşılık ayırmaktadır.

Ticari alacaklar

Vadeleri genel olarak 30-90 gün arasında değişmekte olan ticari alacaklar, müşterilere satılan ticari mal ya da sağlanan hizmetler sonucu ortaya çıkan, müşterilerden alacaklardır. Eğer ticari alacakların tahsilati için beklenen süre 1 yıl ya da daha kısa ise (ya da uzunsa ancak işletmenin normal faaliyet döngüsü içinde ise), bu alacaklar kısa vadeli alacaklar olarak sınıflandırılırlar. Aksi halde, uzun vadeli alacaklar olarak sınıflandırılırlar. Ticari alacaklar ilk olarak gerçeğe uygun değerleri ile kaydedilir ve izleyen dönemlerde etkin faiz oranı kullanılarak iskonto edilmiş değerinden değer düşüklüğü karşılığı düşülerek takip edilir.

Vadesi gelmiş alacakların tahsil edilemeyeceğine dair somut bir gösterge varsa şüpheli alacak karşılığı ayrılır. Grup'un, ödenmesi gereken meblağları tahsil edemeyecek olduğunu gösteren bir durumun söz konusu olması halinde ticari alacaklar için bir alacak risk karşılığı oluşturulur. Söz konusu bu karşılığın tutarı, alacağın kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek meblağlar da dahil olmak üzere tüm nakit girişlerinden, oluşan ticari alacağın orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen değeridir. Tahsili tamamen mümkün olmayan alacaklar tespit edildikleri durumlarda tamamen silinirler (Not 7).

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Ticari borçlar

Ticari borçlar, Grup'un olağan faaliyetleri için tedarikçilerden sağlanan mal ve hizmetlere ilişkin yapılması zorunlu ödemeleri ifade etmektedir. Eğer ticari borçların ödenmesi için beklenen süre 1 yıl ya da daha kısa ise (ya da daha uzunsa ancak işletmenin normal faaliyet döngüsü içinde ise), bu borçlar kısa vadeli borçlar olarak sınıflandırılırlar. Aksi halde, uzun vadeli borçlar olarak sınıflandırılırlar (Not 7).

Ticari borçlar, gerçeğe uygun değerleriyle kaydedilir ve müteakip dönemlerde etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş değerinden değer düşüklüğü karşılığı ayrılarak muhasebeleştirilir.

Stoklar

Stoklar, net gerçekleştirilebilir değer veya maliyet değerinden düşük olanı ile değerlendirilmektedir. Maliyet belirleme yöntemi tüm stoklar için aylık ağırlıklı ortalama olup, yarı mamuller ve mamuller üretim maliyetlerinden pay almaktadır. Net gerçekleştirilebilir değer, tahmini satış fiyatından stokları satışa hazır hale getirebilmek için yapılan giderlerle, pazarlama ve satış giderleri düşüldükten sonraki değerdir. Kullanılamaz durumdaki stoklar ise kayıtlardan çıkarılmaktadır (Not 10).

Türev araçlar

Vadeli döviz sözleşmeleri de dahil olmak üzere türev finansal araçlar, finansal tablolara gerçeğe uygun değerleri ile yansıtılır ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde yine gerçeğe uygun değerleri üzerinden değerlendirilir. Türev finansal araçlarından elde edilecek kâr veya zararların finansal tablolara yansıtılması, türev finansal araçlarının sınıflandırmasına göre değişmektedir. Türev finansal araçlar her ne kadar Grup'un risk yönetimi çerçevesinde kullanılırsalar da, riskten korunma muhasebesi yönünden gerekli koşulları taşıması nedeniyle finansal tablolara ilk olarak alım sırasında oluşan masrafları da içeren gerçeğe uygun değerleri ile yansıtılır ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde de gerçeğe uygun değerleri üzerinden değerlendirilir. Bu enstrümanların gerçeğe uygun değerlerinde meydana gelen değişikliklerden kaynaklanan kazanç ve kayıplar kâr veya zarar olarak konsolide gelir tablosu ile ilişkilendirilir.

Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Yatırım amaçlı gayrimenkuller, kira ve/veya değer artış kazancı olmak üzere sermaye iradi elde etmek amacıyla elde tutulan gayrimenkuller olup ilk olarak maliyet değerleri ve buna dahil olan işlem maliyetleri ile ölçülürler. Başlangıç muhasebeleştirilmesi sonrasında yatırım amaçlı gayrimenkuller, bilanço tarihi itibarıyla piyasa koşullarını yansıtan gerçeğe uygun değerleri ile değerlendirilir (Not 11). Yatırım amaçlı gayrimenkullerin gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerden kaynaklanan kazanç veya zararlar oluştuğu dönemde konsolide kâr veya zarar tablosuna dahil edilirler.

Yatırım amaçlı gayrimenkuller, satılmaları veya kullanılamaz hale gelmeleri ve satışından gelecekte herhangi bir ekonomik yarar sağlanamayacağına belirlenmesi durumunda bilanço dışı bırakılırlar. Yatırım amaçlı gayrimenkullerin kullanım süresini doldurmasından veya satışından kaynaklanan kâr/zarar, oluştuğu dönemde konsolide kâr veya zarar tablosuna dahil edilir.

Maddi duran varlıklar

Maddi duran varlıklar maliyet değerleri üzerinden birikmiş amortisman ve varsa birikmiş değer düşüklüğü karşılığı düşülerek muhasebeleştirilmektedir. Maddi duran varlıklar satıldığı zaman bu varlığa ait maliyet ve birikmiş amortismanlar ve varsa değer düşüklüğü karşılıkları ilgili hesaplardan düşüldükten sonra oluşan gelir ya da gider, konsolide kâr veya zarar tablosuna dahil edilmektedir.

Maddi duran varlığın maliyet değeri; alış fiyatı, ithalat vergileri ve iadesi mümkün olmayan vergiler ve maddi duran varlığı kullanıma hazır hale getirmek için yapılan masraflardan oluşmaktadır. Maddi duran varlığın kullanımına başlandıktan sonra oluşan tamir ve bakım gibi masraflar, oluştuğu dönemde gider kaydedilmektedir. Yapılan harcamalar ilgili maddi duran varlığa gelecekteki kullanımında ekonomik bir değer artışı sağlıyorsa bu harcamalar varlığın maliyetine eklenmektedir.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir.)

Amortisman tabi varlıklar, tahmini ekonomik ömürlerine dayanan oranlarla doğrusal amortisman yöntemine göre amortisman tabi tutulmaktadır (Not 12). Ekonomik ömür ve amortisman metodu düzenli olarak gözden geçirilmekte, buna bağlı olarak metodun ve amortisman süresinin ilgili varlıktan edinilecek ekonomik faydaları ile paralel olup olmadığına bakılmaktadır. Amortisman süreleri aşağıdaki gibidir:

	(Yıl)
Yer altı ve yerüstü düzenleri	33
Binalar	33
Makine ve ekipmanlar	12-32
Taşıtlar	4-10
Demirbaşlar	8-14
Özel maliyetler	5-30

Varlığın değerinin düştüğüne dair bir belirti oluşursa ilgili varlığın net gerçekleşebilir değeri yeniden tahmin edilir, değer düşüklüğü karşılığı konsolide finansal tablolara yansıtılır.

Bir varlığın kayıtlı değeri, varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımdaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın makul değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının bilanço tarihi itibarıyla indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir.

Maddi duran varlıkların satışı dolayısıyla oluşan kâr ve zararlar yatırım faaliyetlerden gelirler ve giderler hesaplarına dahil edilirler.

Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar elde etme maliyetleri üzerinden kayda alınır. Grup bünyesinde yaratılan, üretimi planlanan yeni araçların geliştirilmesine yönelik katlanılan harcamalar hariç, maddi olmayan duran varlıklar aktifleştirilemez ve yapılan harcamalar oluştukları dönem içerisinde giderleştirilir. Maddi olmayan duran varlıklar tahmini kullanım ömürleri doğrultusunda doğrusal amortisman metodu ile itfa edilirler. Aktifleştirilen geliştirme giderleri, ürünün ticari üretiminin başlamasını müteakip tahmini kullanım ömürleri doğrultusunda doğrusal amortisman metodu ile itfa edilirler. Maddi olmayan duran varlıklar; taşıdıkları değerler, koşullardaki değişikliklerin ve olayların taşınan değer düşebileceğine dair belirti oluşturmaları durumunda gözden geçirilir ve gerekli karşılık ayrılır (Not 13).

Varlıklarda değer düşüklüğü

Grup, tüm maddi ve maddi olmayan duran varlıkları için, her rapor tarihinde söz konusu varlığa ilişkin değer düşüklüğü olduğuna dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, o varlığın taşınmakta olan değeri, kullanım veya satış yoluyla elde edilecek olan tutarlardan yüksek olanı ifade eden net gerçekleşebilir değer ile karşılaştırılır. Eğer söz konusu varlığın veya o varlığın ait olduğu nakit üreten herhangi bir birimin kayıtlı değeri, kullanım veya satış yoluyla geri kazanılacak tutardan yüksekse, değer düşüklüğü meydana gelmiştir. Bu durumda oluşan değer düşüklüğü zararları konsolide kâr veya zarar tablosunda muhasebeleştirilir.

Değer düşüklüğünün iptali nedeniyle varlığın (veya nakit üreten birimin) kayıtlı değerinde meydana gelen artış, önceki yıllarda değer düşüklüğünün konsolide finansal tablolara alınmamış olması halinde oluşacak olan defter değerini (amortisman tabi tutulduktan sonra kalan net tutar) aşmamalıdır. Değer düşüklüğünün iptali konsolide kâr veya zarar tablosunda muhasebeleştirilir.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Araştırma ve geliştirme harcamaları

Araştırma harcamaları oluştuğu tarihte gider yazılır. Aşağıda belirtilen kriterlere sahip proje harcamaları dışında geliştirme için yapılan harcamalar da, oluştuğu dönem içerisinde gider olarak kayıt edilmektedir:

- Ürün ile ilgili maliyetleri net olarak tanımlanabiliyor ve de güvenilir bir şekilde ölçülebiliyorsa,
- Ürünün teknik yeterliliği/fizibilitesi ölçülebiliyorsa,
- Ürün satışa sunulacak ya da şirket içerisinde kullanılacaksa,
- Ürün için potansiyel bir pazar mevcutsa, ya da şirket içi kullanılabilirliği ispatlanabiliyorsa,
- Projenin tamamlanabilmesi için yeterli teknik, mali ve diğer gerekli kaynaklar temin edilebiliyorsa.

Yukarıda bahsedilen kriterleri karşılayan geliştirme projelerinin maliyetleri aktifleştirilmektedir ve ilgili proje ömürleri (2-13 yıl arasında) doğrultusunda doğrusal amortisman metodu ile itfa edilirler.

Gelirlerin kaydedilmesi

Otomotiv faaliyetleri:

Gelirler, faaliyetler ile ilgili olarak Grup'a ekonomik getiri sağlanmasının muhtemel ve getirinin güvenilir olarak ölçülebilmesinin mümkün olduğu zaman muhasebeleştirilir. Gelirler verilen iskontolar ile katma değer ve satış vergileri düşülerek muhasebeleştirilir. Gelirler mal ile ilgili önemli risk ve mülkiyetin getirdiği haklar alıcıya geçtiği zaman konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir. Bunun için ayrıca gelirin miktarının güvenilir bir biçimde ölçülmesi gerekmektedir. Net satışlar, teslim edilmiş malların fatura edilmiş bedelinin, satış iadelerinden arındırılmış halidir.

Verilen hizmetlere ilişkin gelirler, hizmetin sunulduğu ve gelir tutarının güvenilir bir biçimde ölçülebildiği durumlarda muhasebeleştirilir (Not 19).

Finans sektörü faaliyetleri:

Faiz gelir ve giderleri etkin faiz metodu kullanılarak tahakkuk esasına göre kayıt edilmektedir. Grup tarafından tahsis edilmiş tüketici finansmanı kredilerinin tahsilatı şüpheli duruma düştüğü zaman ilgili faiz gelir tahakkuku kayıtlara yansıtılmaz.

Kredi istihbarat gelirleri ise Grup'un müşterilere verilen kredilerinin açılışında tahsil ettiği kredi açılış ücretlerinden oluşmakta ve kredilerin geri ödeme dönemleri üzerinden sistematik bir yöntem ile düşülerek konsolide finansal tablolarda finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar kaleminden netlenerek gösterilmektedir.

Ayrıca, Grup kullandığı kredilere istinaden yapmış olduğu hayat sigortalarına istinaden kredilendirdiği sigorta primlerini sigorta yapan kuruluş ile belli bir plan dahilinde paylaşmaktadır. Grup payına düşen bu sigorta prim gelirleri ise kredilerin geri ödeme dönemleri üzerinden sistematik bir yöntem ile peşin tahsil edilen gelir olarak konsolide finansal tablolarda diğer yükümlülükler altında gösterilmektedir.

Satışların içerisinde önemli bir finansman maliyeti bulunması durumunda, makul bedel, gelecekte oluşacak tahsilatların, finansman maliyeti içerisinde yer alan gizli faiz oranı ile indirgenmesi ile tespit edilir. Gerçek değerleri ile nominal değerleri arasındaki fark, tahakkuk esasına göre faiz geliri olarak değerlendirilir.

Finansal borçlar

Finansal borçlar ilk muhasebeleştirme esnasında gerçeğe uygun değerden katlanılan işlem maliyetleri düşülerek muhasebeleştirilir. Finansal borçlar ilk muhasebeleştirilmenin ardından itfa edilmiş maliyetlerinden ölçülürler. Tahsil edilen tutar (işlem maliyetleri düşülmüş) ile geri alınan tutar arasındaki fark, etkin faiz yöntemi kullanılmak sureti ile dönem süresince kâr veya zarda muhasebeleştirilir. Kredi olanaklarının temininde ödenen ücretler, kredi olanağının bir kısmı ya da tamamının kullanılmasının muhtemel olması durumunda kredinin işlem maliyeti olarak muhasebeleştirilir. Bu durumda, bu ücretler kredi kullanılıncaya kadar ertelenirler. Kredi olanağının bir kısmı ya da tamamının kullanılacağına muhtemel olduğuna dair bir kanıt bulunmadığında, bu ücretler likidite hizmetinin peşin ödemesi olarak aktifleştirilir ve kredi olanağının ilgili olduğu dönem boyunca itfa edilir (Not 6).

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Borçlanma maliyetleri

Bir özelliği varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen genel ve özel amaçlı alınmış borçların maliyetleri, ilgili varlığın maliyetinin bir parçası olarak, bu varlıkları amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilmesi için gerekli süre boyunca aktifleştirilir. Bu tür maliyetler güvenilir bir biçimde ölçülebilmeleri ve gelecekte ekonomik yararlarından işletmenin faydalanabilmesinin muhtemel olması durumunda, varlığın maliyetine dahil edilir. Özellikle varlıklarla ilgili alınmış harcanması beklenen özel amaçlı borçların geçici olarak nemalandırılması ile kazanılan yatırım geliri, aktifleştirme koşullarını sağlayan borçlanma maliyetlerinden düşülür. Bu kapsamda olmayan borçlanma maliyetleri ise oluştukları tarihte giderleştirilir. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla sona eren hesap döneminde kullanılan kredilere ilişkin 10.105 TL tutarında borçlanma maliyeti aktifleştirilmiştir (31 Aralık 2015: 4.129 TL). Söz konusu aktifleştirme tutarının hesaplanmasında kullanılan aktifleştirme oranı %2,77'dir (31 Aralık 2015: %3,19).

Dönem vergi gideri ve ertelenen vergi

Dönem vergi gideri cari dönem vergi giderini ve ertelenmiş vergi giderini kapsar. Dönem vergisi ve ertelenmiş vergi gelir veya gider olarak, verginin doğrudan özkaynak veya diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilen bir işlemle ilgili olmaması koşuluyla, kâr veya zarar tablosuna kaydedilir. Bu durumda ise, vergi sırasıyla diğer kapsamlı gelirler veya özkaynaklarda muhasebeleştirilir (Not 24).

Cari dönem vergi gideri, Grup'un ve bağlı ortaklıklarının faaliyet gösterdiği ülkelerde yürürlükte olan veya yürürlüğe girmesi kesine yakın olan vergi kanunları dikkate alınarak hesaplanır. Grup, yürürlükte olan vergi kanununun yoruma açık olması durumunda periyodik olarak vergi beyanını değerlendirir ve gerekli görülen durumlarda vergi otoritelerine ödenecek borçlar için provizyon ayrılır.

Ertelenmiş vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin konsolide finansal tablolarda yer alan değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükleri, yürürlükte olan veya bilanço tarihi itibarıyla yürürlüğe giren vergi oranları ve vergi mevzuatı dikkate alınarak, vergi varlığının gerçekleşeceği veya yükümlülüğünün ifa edileceği dönemde uygulanması beklenen vergi oranları üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kâr elde etmek suretiyle geçici farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır.

Grup, vergilendirilebilir geçici farkların kapatılma zamanını kontrol edebilmesi ve geçici farklılığın öngörülebilir bir sürede kapatılmasının muhtemel olmaması durumu haricinde bağlı ortaklıkları ile ilgili tüm vergilendirilebilir geçici farklar için ertelenmiş vergi yükümlülüğü hesaplar.

Grup, ertelenmiş vergi varlığı ile ertelenmiş vergi borcunu ancak ve ancak yasal olarak dönem vergi varlıklarını dönem vergi borçlarına mahsup etme hakkının olması ve aynı vergi mükellefi veya ertelenmiş vergi varlığı veya yükümlülüğünü net gösterme niyeti olan farklı mükelleflerin ertelenmiş vergi varlığı ve ertelenmiş vergi borcunun yukarıda belirtilen yasal düzenlemeyi yapan vergi idaresi ile aynı olması durumunda mahsup eder.

Kıdem tazminatı karşılığı

Grup, mevcut iş kanunu gereğince, emeklilik nedeni ile işten ayrılan veya istifa ve kötü davranış dışındaki nedenlerle işine son verilen ve en az bir yıl hizmet vermiş personele belirli miktarda kıdem tazminatı ödemekle yükümlüdür.

Grup, ilişikteki finansal tablolarda kıdem tazminatı karşılığını "Projeksiyon Metodu"nu kullanarak ve Grup'un personel hizmet süresini tamamlama ve kıdem tazminatına hak kazanma konularında geçmiş yıllarda kazandığı deneyimlerini baz alarak hesaplamış ve bilanço tarihinde devlet tahvilleri kazanç oranı ile iskonto etmiştir.

Gelir tablosuna çalışan giderleri olarak yansıtılmış olan, tanımlanmış fayda planlarına ilişkin cari hizmet maliyeti, bir varlığın maliyetine eklenenler hariç, cari yılda çalışan hizmetlerinden kaynaklanan tanımlanmış fayda yükümlülüğündeki, fayda değişikliği kısıntıları ve ödemelerdeki artış ifade eder. Geçmiş hizmet maliyetleri oluştukları dönemde konsolide gelir tablosuna kaydedilir.

Net faiz gideri, tanımlanmış fayda yükümlülüğünün net değerine ve planlanmış varlığın gerçeğe uygun değerine, iskonto oranı uygulanarak hesaplanmasıyla bulunur. Bu maliyet konsolide kâr veya zarar tablosunda çalışan giderleri altında muhasebeleştirilir.

Aktüeryal varsayımla gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri ile aktüeryal varsayım değişikliklerinden doğan tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazanç ve kayıpları, oluştukları dönem içinde diğer kapsamlı gelirler olarak özkaynaklara yansıtılır (Not 16).

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Pay başına kazanç

Konsolide kâr veya zarar tablosunda belirtilen pay başına kazanç, net kârın, raporlama boyunca piyasada bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesiyle bulunmaktadır.

Türkiye’de şirketler sermayelerini halihazırda bulunan hissedarlarına, geçmiş yıl kazançlarından ve enflasyon düzeltmesi farkları hesabından dağıttıkları “bedelsiz hisse” yolu ile artırmaktadırlar. Bu tip “bedelsiz hisse” dağıtımları, pay başına kazanç hesaplamalarında, ihraç edilmiş hisse gibi değerlendirilir. Buna göre, bu hesaplamalarda kullanılan ağırlıklı ortalama hisse sayısı, söz konusu hisse senedi dağıtımlarının geçmişe dönük etkileri de dikkate alınarak bulunur (Not 25).

Karşılıklar

Karşılıklar, geçmiş olaylardan kaynaklanan mevcut bir hukuki veya zımni yükümlülüğün bulunması, yükümlülüğün yerine getirilmesi için ekonomik fayda içeren kaynakların işletmeden çıkmasının muhtemel olması ve yükümlülük tutarının güvenilir bir biçimde tahmin edilebiliyor olması durumlarında ayrılmaktadır (Not 15). Gelecek dönemlerde oluşması beklenen faaliyet zararları için karşılık ayrılmaz.

Karşılık tutarı, paranın zaman değerine ilişkin mevcut piyasa değerlendirmelerini ve borca özgü riskleri yansıtan vergi öncesi oranlar kullanılarak yükümlülüğün yerine getirilmesi için tahmin edilen giderlerin bugünkü değeri olarak ölçülür. Karşılık tutarında zamanın geçmesinden kaynaklanan artış faiz gideri olarak kaydedilir.

Karşılıklar her bilanço tarihinde gözden geçirilmekte ve yönetimin en iyi tahminlerini yansıtacak şekilde gerekli düzenlemeler yapılmaktadır.

Garanti giderleri karşılığı

Grup yurtiçinde satılan araçlar için satış tarihini takip eden belirli bir süre boyunca ücretsiz bakım ve tamir hizmeti sağlamaktadır. Grup’un ihraç satışları garanti kapsamında değildir. Garanti kapsamında bulunan araçlar için tahmin edilen garanti karşılık tutarı, geçmiş dönemlerde gerçekleşen giderlere göre revize edilmektedir. Grup’un ilave garanti süresi sağlayan sigorta poliçesi satışlarından kaynaklanan önemli bir yükümlülüğü bulunmamaktadır (Not 15).

Şarta bağlı varlık ve yükümlülükler

Şarta bağlı yükümlülükler, kaynak aktarımını gerektiren durum yüksek bir olasılık taşıyor ise konsolide finansal tablolarda yansıtılmayıp dipnotlarda açıklanmaktadır. Şarta bağlı varlıklar ise konsolide finansal tablolara yansıtılmayıp ekonomik getiri yaratma ihtimali yüksek olduğu takdirde dipnotlarda açıklanır.

Netleştirme

Bir finansal varlık ve borcun birbirine mahsup edilerek net tutarın bilançoda gösterilmesi ancak işletmenin; muhasebeleştirilen tutarları netleştirme konusunda yasal bir hakkının bulunması ve net esasa göre ödemede bulunma ya da varlığı elde etme ve borcu ödeme işlemlerini eş zamanlı olarak gerçekleştirme niyetinde olması durumunda mümkün olabilir. Yasal hak, gelecekteki bir olaya bağlı olmamalı, normal operasyonel akışta ve şirketin ya da karşıtarafın temerrüt, acz hali ya da iflası durumunda dahi kullanılabilir olmalıdır.

Yabancı para cinsinden işlemler

Yabancı para cinsinden oluşan gelir ve giderler işlem tarihinde geçerli olan kurlar ile çevrilmektedir. Yabancı paralarla ifade edilen parasal aktiflerin ve pasiflerin çevriminde bilanço tarihinde T.C. Merkez Bankası tarafından ilan edilen kurlar kullanılmaktadır. Yabancı para cinsinden olan işlemlerin çevrilmesinden veya yabancı paralarla ifade edilen tutarların değerlemesinden doğan kur farkı gelir ya da gideri ilgili dönemde konsolide kâr veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

Bölgümlere göre raporlama

Bir faaliyet bölümünün, raporlanabilir bölüm olarak belirlenebilmesi için, işletme dışı müşterilere yapılan satışlar ve bölümler arası satışlar veya transferler de dahil olmak üzere, hasılatının, işletme içi ve dışı tüm faaliyet bölümlerinin toplam hasılatının %10’unu veya daha fazlasını oluşturması, raporlanan kâr veya zararının %10’u veya daha fazlası olması veya varlıklarının, tüm faaliyet bölümlerinin toplam varlıklarının %10’u veya daha fazlası olması gerekmektedir.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Yönetimin bölüme ilişkin bilgilerin finansal tablo kullanıcıları için faydalı olacağına inanması durumunda, yukarıdaki sayısal alt sınırlardan herhangi birini karşılamayan faaliyet bölümleri de raporlanabilir bölümler olarak değerlendirilebilir ve bunlara ilişkin bilgiler ayrı olarak açıklanabilir.

Grup, faaliyet bölümlerini yönetim kurulu tarafından incelenen ve stratejik kararların alınmasında etkili olan raporlara dayanarak belirlemiştir. Grup'un faaliyet grupları otomobil ve yedek parça ticareti ile tüketici finansmanı olarak değerlendirilmektedir. Grup yönetimi, faaliyet bölümlerinin performansını TFRS'ye göre hazırlanan esas faaliyet kârına göre değerlendirmektedir.

Nakit akışa yönelik riskten korunma işlemleri

Etkin bir nakit akım korunma işleminde, korunma amaçlı aracın rayiç değerinde olan değişiklikler doğrudan özkaynaklar hesabında tanımlanır. Etkin olmayan kısım dönem kârında kâr veya zarar olarak tanımlanır. Eğer nakit akım korunma işlemi bir varlık veya yükümlülüğün doğmasıyla sonuçlanırsa, geçmişte oluşmuş ve özkaynaklar içerisinde muhasebeleştirilmiş tüm kazanç ve kayıplar ilgili varlık veya yükümlülüğün maliyetine dahil edilir. Aksi takdirde, diğer tüm nakit akım korunma işlemleri için başlangıçta özkaynaklar içerisinde muhasebeleştirilmiş kazanç ve kayıplar, korunan yükümlülüğün ifa edildiği veya beklenen işlemin kâr veya zarar tablosunu etkilediği dönemlerde ilgili kâr/zarar hesapları ile ilişkilendirilir. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla sona eren yıl içerisinde konsolide diğer kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilen nakit akış riskinden korunma kayıpları 281.739 TL tutarındadır (31 Aralık 2015: 10.586 TL tutarında korunma kaybı).

Korunmanın, korunma muhasebesi uygulanması için gerekli koşulları sağlayamaz hale gelmesi durumunda korunma amaçlı araca ilişkin olarak etkin bir korunma varken özkaynaklar içerisinde finansal tablolara alınan birikmiş kazanç ve kayıplar, tahmini işlem gerçekleşene kadar özkaynaklar içerisinde tutulur. Tahmini işlemin gerçekleşmesinin beklenmemesi durumunda, özkaynaklar içerisinde muhasebeleştirilen birikmiş kazanç veya kayıplar döneminin kâr veya zararı olarak finansal tablolara alınır.

Yatırım maliyetleri ile ilgili yabancı para cinsinden uzun vadeli krediler (türev olmayan korunma aracı) ile hafif ticari araçların (Yeni Doblo, Doblo FL ve Doblo US) ve binek araçların (Egea, Stationwagon, Hatchback) gerçekleşen ve gelecekte beklenen satışları (korunmaya konu kalem) arasında etkili bir nakit akım korunması ilişkisi bulunmaktadır. Yine aynı şekilde Şirket ile Fiat arasında yapılan üretim anlaşmaları çerçevesinde Yeni Doblo, Doblo FL ve Doblo US için 2009 yılından itibaren 2021 yılı Aralık ayına kadar Fiat'a yapılacak satışların hasılatlarının bir bölümü ile uzun vadeli ilgili kredi borçları karşılanacaktır. Ayrıca Şirket ile Fiat arasında yapılan üretim anlaşmaları çerçevesinde Egea ve Stationwagon/Hatchback için 2015 yılından itibaren 2023 Aralık ayına kadar Fiat'a yapılacak satışların hasılatlarının bir bölümü ile uzun vadeli kredi borçları karşılanacaktır.

Finansal riskten korunma işleminin etkinliği her finansal raporlama döneminde sürekli olarak değerlendirilmektedir ve finansal riskten korunma işleminin, korunulan risk ile ilişkilendirilebilen nakit akışlarındaki değişiklikleri dengelemede etkin olması, ilgili finansal riskten korunma ilişkisine ilişkin belgelendirilmiş risk yönetim stratejisi ile tutarlı olduğunu göstermektedir.

İlişkili taraflar

Aşağıdaki kriterlerden birinin varlığında, taraf Grup ile ilişkili sayılır (Not 26):

(a) Söz konusu tarafın, doğrudan ya da dolaylı olarak bir veya birden fazla aracı yoluyla:

- (i) İşletmeyi kontrol etmesi, işletme tarafından kontrol edilmesi ya da işletme ile ortak kontrol altında bulunması (ana ortaklıklar, bağlı ortaklıklar ve aynı iş dalındaki bağlı ortaklıklar dahil olmak üzere);
- (ii) Grup üzerinde önemli etkisinin olmasını sağlayacak payının olması; veya
- (iii) Grup üzerinde ortak kontrole sahip olması;

(b) Tarafın, Grup'un bir iştiraki olması;

(c) Tarafın, Grup'un ortak girişimci olduğu bir iş ortaklığı olması;

(d) Tarafın, Grup'un veya ana ortaklığının kilit yönetici personelinin bir üyesi olması;

(e) Tarafın, (a) ya da (d)'de bahsedilen herhangi bir bireyin yakın bir aile üyesi olması;

(f) Tarafın; kontrol edilen, ortak kontrol edilen ya da önemli etki altında veya (d) ya da (e)'de bahsedilen herhangi bir bireyin doğrudan ya da dolaylı olarak önemli oy hakkına sahip olduğu bir işletme olması; veya,

(g) Tarafın, işletmenin ya da işletme ile ilişkili taraf olan bir işletmenin çalışanlarına işten ayrılma sonrasında sağlanan fayda planları olması, gerekir.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Yatırım, araştırma ve geliştirme teşvikleri

Tüm devlet teşvikleri, elde edilmesi için gerekli şartların Grup tarafından yerine getirileceğine ve teşviğin Grup tarafından elde edilebileceğine dair makul bir güvence olduğunda gerçeğe uygun değerleri ile muhasebeleştirilir. Devlet yardımının bir gider ile ilişkili olması durumunda, bu yardımın karşılayacağı giderler ile eşleşecek şekilde gelirleştirilir. Devlet yardımının bir varlık ile ilişkili olması durumunda ise bu gelir ertelenmiş gelir olarak kaydedilir.

Giderlere ilişkin alınan devlet teşvikleri, giderlerin oluştuğu dönem ile eşleşmesi amacıyla giderlerin oluştuğu döneme kadar ertelenir ve karşılığı olduğu giderlerin oluştuğu dönemde gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Maddi duran varlıklarla ilgili devlet teşvikleri ertelenmiş devlet teşvikleri olarak uzun vadeli yükümlülükler altında muhasebeleştirilir ve ilgili varlıkların ekonomik ömürleri boyunca doğrusal amortisman yöntemi ile gelir tablosuna kaydedilir.

Yatırım, araştırma ve geliştirme teşvikleri, Grup'un teşvik talepleri yetkili makamlar tarafından onaylandığı zaman tanımların (Not 14).

NOT 3-BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla faaliyet bölümlerine göre bölüm raporlamaları aşağıdaki gibidir:

2016

	Otomobil ve yedek parça ticareti	Tüketici finansmanı	Toplam
Hasılat	14.235.951	369.330	14.605.281
Brüt kâr	1.347.522	100.219	1.447.741
Faaliyet giderleri (-)	(581.663)	(22.182)	(603.845)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	801.408	108	801.516
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)	(830.924)	(13.596)	(844.520)
Esas faaliyet kârı	736.343	64.549	800.892

2015

	Otomobil ve yedek parça ticareti	Tüketici finansmanı	Toplam
Hasılat	9.920.723	247.819	10.168.542
Brüt kâr	1.140.183	76.340	1.216.523
Faaliyet giderleri (-)	(485.599)	(21.915)	(507.514)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	798.259	41	798.300
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)	(808.908)	(11.847)	(820.755)
Esas faaliyet kârı	643.935	42.619	686.554

Tüketici finansmanı faaliyet bölümüne ait varlıkların ve yükümlülüklerin dağılımı, finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar ve finansal borçlar olacak şekilde, dönen varlıklar içerisinde 1.381.867 TL, duran varlıklar içerisinde 847.484 TL, kısa vadeli yabancı kaynaklar içerisinde 1.141.110 TL, uzun vadeli yabancı kaynaklar içerisinde 1.071.893 TL şeklinde takip edilmektedir.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

NOT 4-NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ

	2016	2015
Kasa	24	8
Banka		
-Vadeli mevduat	2.114.000	2.268.748
-Vadesiz mevduat	101.703	117.760
	2.215.727	2.386.516

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibariyle vadeli mevduatların detayları aşağıdaki gibidir:

	2016		2015	
	Tutar	Yıllık faiz oranı (%)	Tutar	Yıllık faiz oranı (%)
Avro	1.482.469	1,00-2,20	1.090.113	1,25-2,80
TL	631.531	10,30-11,75	1.178.635	11,30-14,20
	2.114.000		2.268.748	

31 Aralık 2016 tarihi itibariyle vadeli mevduatların vadeleri 3-35 gün arasında değişmektedir (31 Aralık 2015: 4-49 gün).

31 Aralık 2016 tarihi itibariyle, vadeli ve vadesiz mevduatların toplam 1.421.146 TL'lik kısmı (31 Aralık 2015: 1.395.025 TL) ilişki kurulu olan bankada bulunmaktadır (Not 26).

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllara ilişkin konsolide nakit akış tablolarında yer alan nakit ve nakit benzeri değerler aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
Nakit ve nakit benzerleri	2.215.727	2.386.516
Eksi: faiz tahakkukları	(1.493)	(3.274)
Eksi: bloke mevduatlar	(28.873)	(26.193)
	2.185.361	2.357.049

31 Aralık 2016 itibariyle 28.873 TL tutarındaki bloke mevduatlar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası zorunlu karşılık tutarından oluşmaktadır (31 Aralık 2015: 26.193 TL).

NOT 5-FİNANSAL YATIRIMLAR

a) Kısa vadeli finansal yatırımlar

31 Aralık 2016 tarihi itibariyle Grup'un kısa vadeli yatırımlar amacı ile tutulan 167.049 TL tutarında 114-119 gün vadeli, %1,70-2,20 faiz oranlı vadeli mevduat hesabı bulunmaktadır (31 Aralık 2015: 96 gün vadeli ve %1,60 faiz oranlı 79.440 TL tutarında vadeli mevduat).

b) Satılmaya hazır finansal yatırımlar

31 Aralık 2016 tarihi itibariyle Grup'un 395 TL tutarında satılmaya hazır finansal varlığı bulunmaktadır (31 Aralık 2015: 302 TL).

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

NOT 6-FİNANSAL BORÇLANMALAR

a) Kısa vadeli borçlanmalar

	2016			2015		
	Döviz tutarı (bin)	TL karşılığı	Yıllık faiz oranı (%)	Döviz tutarı (bin)	TL karşılığı	Yıllık faiz oranı (%)
Avro krediler	102.625	380.727	Euribor + 0,15- Euribor + 1,15	75.680	240.481	Euribor + 0,50
TL krediler (*)	-	27.000	11,09-16,10	-	70.800	9,70-12,65
		407.727			311.281	

b) Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları

	2016			2015		
	Döviz tutarı (bin)	TL karşılığı	Yıllık faiz oranı (%)	Döviz tutarı (bin)	TL karşılığı	Yıllık faiz oranı (%)
TL krediler (*)	-	956.499	11,09-16,10	-	804.406	9,70-12,65
Avro krediler	138.853	515.130	Euribor + 0,80- Euribor + 2,90	157.663	500.989	Euribor + 0,15- Euribor + 2,90
İhraç edilen tahviller (1,2,3,...7)	-	157.611	11,44-13,06	-	215.805	9,37-10,27
		1.629.240			1.521.200	

c) Uzun vadeli borçlanmalar

	2016			2015		
	Döviz tutarı (bin)	TL karşılığı	Yıllık faiz oranı (%)	Döviz tutarı (bin)	TL karşılığı	Yıllık faiz oranı (%)
Avro krediler	513.956	1.906.727	Euribor + 0,80- Euribor + 2,90	554.793	1.762.911	Euribor + 0,15- Euribor + 2,90
TL krediler (*)	-	839.605	11,09-16,10	-	677.243	10,21-15,81
İhraç edilen tahviller (1,2,3,...7)	-	197.096	11,44-13,06	-	113.428	9,37-10,27
ABD Doları krediler (*)	10.000	35.192	3,86	-	-	-
		2.978.620			2.553.582	

(*) 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla kısa ve uzun vadeli TL ve ABD Doları kredilerin tamamı konsolide edilen bağlı ortaklık KFK tarafından, vermiş olduğu tüketici kredilerini finanse etmek amacıyla alınan kredilerden oluşmaktadır.

(1) Grup, 26 Şubat 2016 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karara istinaden Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca gerekli izinler sonrasında 3 Haziran 2016 tarihinde 20 ay vadeli %11,26 faiz oranlı 30.000 TL nominal ödemeli tahvil ihraç etmiştir. Tahviller kapalı ihraç usulü ile, aracı kuruluş Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından nitelikli yatırımcıya satılmıştır.

(2) Grup, 26 Şubat 2016 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karara istinaden Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca gerekli izinler sonrasında 10 Ağustos 2016 tarihinde 24 ay vadeli %11,13 faiz oranlı 30.000 TL nominal ödemeli tahvil ihraç etmiştir. Tahviller kapalı ihraç usulü ile, aracı kuruluş Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından nitelikli yatırımcıya satılmıştır.

(3) Grup, 26 Şubat 2016 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karara istinaden Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca gerekli izinler sonrasında 4 Kasım 2016 tarihinde 18 ay vadeli %11,82 faiz oranlı 75.000 TL nominal ödemeli tahvil ihraç etmiştir. Tahviller kapalı ihraç usulü ile, aracı kuruluş Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından nitelikli yatırımcıya satılmıştır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

(4) Grup, 26 Şubat 2016 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karara istinaden Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca gerekli izinler sonrasında 23 Kasım 2016 tarihinde 24 ay vadeli %12,29 faiz oranlı 70.000 TL nominal ödemeli tahvil ihraç etmiştir. Tahviller kapalı ihraç usulü ile, aracı kuruluş İş Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından nitelikli yatırımcıya satılmıştır.

(5) Grup, 14 Nisan 2015 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karara istinaden Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca gerekli izinler sonrasında 12 Kasım 2015 tarihinde 20 ay vadeli %11,68 faiz oranlı 50.000 TL nominal ödemeli tahvil ihraç etmiştir. Tahviller kapalı ihraç usulü ile, aracı kuruluş Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından nitelikli yatırımcıya satılmıştır.

(6) Grup, 14 Nisan 2015 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karara istinaden Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca gerekli izinler sonrasında 18 Aralık 2015 tarihinde 16 ay vadeli %12,51 faiz oranlı 62.380 TL nominal ödemeli tahvil ihraç etmiştir. Tahviller kapalı ihraç usulü ile, aracı kuruluş Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından nitelikli yatırımcıya satılmıştır.

(7) Grup'un, 14 Nisan 2015 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karara istinaden Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca gerekli izinler sonrasında 9 Mayıs 2016 tarihinde 18 ay vadeli %11,49 faiz oranlı 45.000 TL nominal ödemeli tahvil ihraç etmiştir. Tahviller kapalı ihraç usulü ile, aracı kuruluş Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından nitelikli yatırımcıya satılmıştır.

Türk Lirası ve ABD Doları kredilerin faiz oranı sabit olup, Avro kredilerin faiz oranı değişkendir.

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla, kısa ve uzun vadeli finansal borçların 377.194 TL'lik kısmı (31 Aralık 2015: 234.607 TL) ilişkili kuruluş olan bankalardan elde edilmiştir (Not 26).

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla, Grup'un uzun vadeli borçlanmalarının geri ödeme planı aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1-2 yıl arası	1.405.452	1.299.647
2-3 yıl arası	609.478	351.398
3-4 yıl arası	418.466	301.035
4-5 yıl arası	343.605	275.123
5 yıldan uzun	201.619	326.379
	2.978.620	2.553.582

Grup ile Societe Generale Credit Agricole, Fortis Bank S.A., Ing Bank NV ve Intesa Sanpaolo bankalarının düzenleyici, kredi veren ve garantör, Avrupa Yatırım Bankası'nın ("EIB") garantör ve kredi veren ve Servizi Assicurativi per il Commercio Estero S.p.A.'nin ("SACE") garantör sıfatları ile yer aldığı konsorsiyum arasında 450 milyon Avro tutarında bir kredi anlaşması 4 Mart 2008 tarihinde imzalanmış olup, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla konsolide bilançoda taşınan değeri 214.006 TL'dir (57.685 Avro karşılığı) (31 Aralık 2015: 366.597 TL'lik kısmı (115.369 bin Avro karşılığı)). Söz konusu kredi Yeni Doblo geliştirilmesi ve üretilmesi ile ilgili yatırım harcamalarının finansmanında kullanılmış olup, iki yılı ödemesiz olmak üzere on yıl vadeli. Grup'un ileride Yeni Doblo model araçların üretimi için kullanılan kredi ile ilgili maruz kalabileceği döviz kurundaki ve faiz oranındaki dalgalanmalardan oluşabilecek risk, Fiat tarafından üstlenilmiştir.

Grup 2011 yılında Yeni Doblo kapasite artışı yatırımında kullanılmak üzere 36 milyon Avro kredi temin etmiştir. Kredinin geri ödemesi 2012 yılı itibarıyla başlamış olup 2018 yılına kadar eşit taksitlerle ödenecektir. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla konsolide bilançoda taşınan değeri 38.160 TL'dir (10.286 bin Avro karşılığı) (31 Aralık 2015: 49.026 TL'dir (15.429 bin Avro karşılığı)).

Grup'un 15 Kasım 2016, 16 Aralık 2016 ve 27 Aralık 2016 tarihlerinde Eximbank'tan alınan kredilerinin konsolide bilançoda taşınan değeri toplam 166.945 TL'dir (45.000 bin Avro karşılığı) (31 Aralık 2015: 19 Ekim 2015, 22 Ekim 2015 ve 10 Aralık 2015'te toplam 238.320 TL (75.000 bin Avro karşılığı)).

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Grup'un konsolide bilançoda taşınan değeri 136.030 TL (36.667 bin Avro karşılığı) (31 Aralık 2015: 145.640 TL (45.833 bin Avro karşılığı)) olan "Yeni Sedan R&D" projesi kapsamında kullanılmak üzere 9 Aralık 2014 tarihinde Avrupa Yatırım Bankası'ndan ("EIB") alınan 2020 yılı vadeli finansman kredileri bulunmaktadır.

Grup'un 31 Mart 2014 tarihinde HSBC PLC'den alınan konsolide bilançoda taşınan değeri 108.205 TL olan (29.167 bin Avro karşılığı) (31 Aralık 2015: 119.160 TL (37.500 bin Avro karşılığı)) 2020 yılı vadeli işletme kredisi bulunmaktadır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Grup ile HSBC Bank plc, J.P.Morgan Limited, Societe General ve BNP Paribas bankalarının yetkilendirilmiş düzenleyiciler ve HSBC Bank plc, J.P.Morgan Limited/JPMorganChase Bank N.A. London Branch, Societe General ve BNP Paribas Fortis SA/NV bankalarının kredi veren, HSBC Bank Plc bankasının koordinatör kuruluş ve BNP Paribas Fortis SA/NV bankasının kredi temsilcisi sıfatları ile yer aldığı 250 milyon Avro tutarında uzun vadeli dış finansman anlaşması 17 Şubat 2015 tarihinde imzalanmıştır. Doblo FL ve US yatırım harcamalarının finansmanı amacıyla kullanılan söz konusu kredinin 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla konsolide bilançoda taşınan değeri 654.005 TL'dir (176.286 bin Avro karşılığı) (31 Aralık 2015: 674.259 TL (212.191 bin Avro karşılığı)).

Grup ile HSBC Bank Plc ve ING Bank, a branch of ING-Diba AG bankalarının yetkilendirilmiş düzenleyiciler ve kredi verenler, HSBC Bank Plc bankasının koordinatör kuruluş ve kredi temsilcisi sıfatları ile yer aldığı 200 milyon Avro tutarında SACE Garantörlüğü Kapsamında Kredi Sözleşmesi 11 Ağustos 2015 tarihinde imzalanmış olup, vadesi Aralık 2022 tarihinde dolacak olan altı ayda bir faiz ödemeli kredinin kullanım takvimi ve ortalama vadesi dikkate alındığında, sigorta primi dahil yıllık toplam maliyeti yaklaşık 6 aylık Euribor + %2,4 olacaktır. 31 Aralık 2016 itibarıyla konsolide bilançoda taşınan değeri 650.714 TL'dir (175.399 bin Avro karşılığı) (31 Aralık 2015: 593.060 TL (186.638 bin Avro karşılığı)).

Grup ile European Bank for Reconstruction and Development, HSBC Bank Plc ve Bank of America, N.A., London Branch bankalarının yetkilendirilmiş düzenleyiciler ve kredi verenler sıfatları ile yer aldığı 200 milyon Avro tutarındaki kredi sözleşmesi 22 Ekim 2015 tarihinde imzalanmış olup, vadesi Aralık 2022 tarihinde dolacak olan altı ayda bir faiz ödemeli kredinin kullanım takvimi ve ortalama vadesi dikkate alındığında, yıllık toplam maliyeti 6 aylık Euribor + %2,3 olacaktır. Egea Hatchback ve Station Wagon araçların yatırım harcamalarının finansmanı amacıyla kullanılan kredinin 100 milyon Avro tutarı 5 Kasım 2015 tarihinde, kalan 100 milyon Avro Mart 2016'da çekilmiştir. 31 Aralık 2016 itibarıyla konsolide bilançoda taşınan değeri 682.199 TL'dir (183.886 bin Avro karşılığı) (31 Aralık 2015: 314.080 TL (98.842 bin Avro karşılığı)).

Grup ile Citibank NA Jersey arasında, MCV FL yatırım harcamaları finansmanında kullanılmak üzere 24 Mayıs 2016 tarihinde 44.300 bin Avro tutarında Euribor + %1,80 faiz oranıyla 5 yıl vadeli ihracat taahhütlü döviz kredisi kullanılmış olup 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla bilançoda taşınan değeri 147.911 TL'dir (39.869 bin Avro karşılığı).

NOT 7-TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR

a) İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar

	2016	2015
Alıcılar	654.650	701.425
Şüpheli alacaklar	7.337	7.311
Eksi: şüpheli alacak karşılığı	(7.119)	(7.093)
Eksi: vadeli satışlardan kaynaklanan hakedilmemiş finansman geliri	(2.873)	(3.349)
	651.995	698.294

Şüpheli ticari alacak karşılığının hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	7.093	7.093
İlaveler	26	-
31 Aralık	7.119	7.093

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Ticari alacaklar ile ilgili alınan teminatlar

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Grup'un alacaklarına karşılık olarak alınmış olan 71.004 TL tutarında teminat mektubu, 2.777 TL tutarında teminat çeki ve senedi, 40.998 TL tutarında ipotek, 578.826 TL tutarında doğrudan borçlanma sistemi limiti (bankanın müşterisine işlem hacmine göre tanıdığı ödeme garanti limiti) bulunmaktadır (31 Aralık 2015: 131.792 TL tutarında teminat mektubu, 3.648 TL tutarında teminat çeki ve senedi, 38.800 TL tutarında ipotek, 518.995 TL tutarında doğrudan borçlanma sistemi limiti).

b) İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar

	2016	2015
Ticari borçlar	1.629.522	960.632
Eksi: vadeli alımlardan kaynaklanan tahakkuk etmemiş finansman gideri	(4.645)	(4.509)
	1.624.877	956.123

NOT 8-DİĞER ALACAKLAR

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 587 TL tutarındaki (31 Aralık 2015: 200 TL) diğer alacaklar, verilen depozito ve teminatlardan oluşmaktadır.

NOT 9-FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR

	2016	2015
Kısa vadeli tüketici finansman kredileri	1.364.659	1.064.911
Tahsili şüpheli krediler	63.667	59.711
	1.428.326	1.124.622
Özel karşılıklar	(31.042)	(21.540)
Genel karşılıklar	(15.417)	(11.716)
	1.381.867	1.091.366
Uzun vadeli tüketici finansman kredileri	856.301	861.685
Genel karşılıklar	(8.817)	(8.910)
	847.484	852.775

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla tüketicilere kullanılan kredilerin faiz oranları sabit olup, TL krediler için aylık %0,01-%1,49 (31 Aralık 2015: aylık %0,01-%1,49) arasındadır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Uzun vadeli tüketici finansman kredilerinin vadeleri aşağıdaki gibidir:

Yıllar	2016	2015
1-2 yıl arası	557.988	612.838
2-3 yıl arası	232.061	187.268
3-4 yıl arası	66.155	52.629
4 yıl üzeri	97	8.950
	856.301	861.685

Kredi karşılıkları hesabının dönem içi hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	42.166	31.863
Dönem içerisinde ayrılan karşılık	15.313	13.600
Yıl içerisinde tahsil edilen (-)	(2.203)	(3.297)
31 Aralık	55.276	42.166

Grup tarafından kullanılan finansman kredilerine karşılık müşterilerle yapılan sözleşmelerde toplam alacak tutarı kadar araçlar üzerinde rehin hakkı bulunmaktadır. Grup'un 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 2.581.858 TL tutarında alınan güncel değerleriyle kayıtlara alınan araçlar kadar teminatı bulunmaktadır (31 Aralık 2015: 2.261.081 TL). Ayrıca, Grup gerekli gördüğü durumlarda ek olarak ipotek teminatı da almaktadır. Grup'un 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 31.042 TL (31 Aralık 2015: 21.540 TL) tutarında özel karşılık ayırdığı tüketici finansman kredilerinin tamamı için araç rehini teminat olarak bulunmaktadır.

NOT 10-STOKLAR

	2016	2015
Hammadde stokları	173.370	124.960
Yarı mamul stokları	148.386	94.542
Mamul stokları	164.621	63.450
İthal araçlar	174.695	89.532
Yedek parçalar	54.141	46.184
Yoldaki mallar	212.395	136.311
Stok değer düşüklüğü karşılığı (-)	(7.464)	(6.728)
	920.144	548.251

Stok değer düşüklüğü karşılığında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	(6.728)	(5.460)
Dönem içindeki hareketler, net	(736)	(1.268)
31 Aralık	(7.464)	(6.728)

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

NOT 11-YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllar içindeki yatırım amaçlı gayrimenkullerin hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak, net kayıtlı değer	29.515	28.860
Gerçeğe uygun değer artışı ⁽¹⁾	855	655
31 Aralık, net makul değer	30.370	29.515

⁽¹⁾ Söz konusu gayrimenkulün gerçeğe uygun değeri emsal karşılaştırma yöntemi ile 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 30.730 TL (31 Aralık 2015: 29.515 TL) olarak belirlenmiştir. Değerleme sonucu oluşan 855 TL tutarındaki (31 Aralık 2015: 655 TL) değer artışı, esas faaliyetlerden diğer gelirler içerisinde muhasebeleştirilmiştir (Not 22). Değerleme raporu, konuyla ilgili SPK lisansına ve gerekli mesleki birikime sahip bağımsız değerlendirme firması tarafından hazırlanmaktadır.

NOT 12-MADDİ DURAN VARLIKLAR

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıl içindeki maddi duran varlıklar ve ilgili birikmiş amortismanlara ilişkin hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Arsa, yeraltı/ yerüstü düzenleri ve binalar	Makine ve ekipmanlar	Demirbaşlar	Taşıtlar	Özel malîyetler	Yapılmakta olan yatırımlar	Toplam
1 Ocak tarihleri itibarıyla							
Maliyet	383.832	3.993.615	454.662	58.038	11.233	502.956	5.404.336
Birikmiş amortisman	(218.542)	(2.721.493)	(307.839)	(38.745)	(6.197)	-	(3.292.816)
Net kayıtlı değer	165.290	1.272.122	146.823	19.293	5.036	502.956	2.111.520
1 Ocak 2016, net kayıtlı değer	165.290	1.272.122	146.823	19.293	5.036	502.956	2.111.520
Girişler	62.776	929	590	1.877	-	742.209	808.381
Çıkışlar	(514)	(2.697)	(501)	(3.787)	-	-	(7.499)
Transferler ⁽¹⁾	10.894	725.950	99.559	16.625	-	(1.168.380)	(315.352)
Amortisman gideri	(8.144)	(223.895)	(35.929)	(7.859)	(605)	-	(276.432)
31 Aralık 2016, net kayıtlı değer	230.302	1.772.409	210.542	26.149	4.431	76.785	2.320.618
31 Aralık 2016 itibarıyla							
Maliyet	456.988	4.717.797	554.310	72.753	11.233	76.785	5.889.866
Birikmiş amortisman	(226.686)	(2.945.388)	(343.768)	(46.604)	(6.802)	-	(3.569.248)
31 Aralık 2016, net kayıtlı değer	230.302	1.772.409	210.542	26.149	4.431	76.785	2.320.618

⁽¹⁾ 315.352 TL tutarındaki transfer, önceki dönemlerde yapılmakta olan yatırımlar içerisinde takip edilen maddi duran varlıkların maddi olmayan duran varlıklara sınıflamasından oluşmaktadır.

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla maddi duran varlıklar üzerinde rehin veya ipotek bulunmamaktadır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

31 Aralık 2015 tarihinde sona eren yıl içindeki maddi duran varlıklar ve ilgili birikmiş amortismanlara ilişkin hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Arsa, yeraltı/ yerüstü düzenleri ve binalar	Makine ve ekipmanlar	Demirbaşlar	Taşıtlar	Özel maliyetler	Yapılmakta olan yatırımlar	Toplam
1 Ocak tarihleri itibariyle							
Maliyet	373.480	3.500.320	390.654	42.736	11.093	404.403	4.722.686
Birikmiş amortisman	(210.953)	(2.570.671)	(279.849)	(34.083)	(5.768)	-	(3.101.324)
Net kayıtlı değer	162.527	929.649	110.805	8.653	5.325	404.403	1.621.362
1 Ocak 2015, net kayıtlı değer							
Girişler	-	3.137	108	1.809	7	679.108	684.169
Çıkışlar	(30)	(703)	(409)	(1.374)	(3)	-	(2.519)
Transferler	10.382	490.861	64.309	14.867	136	(580.555)	-
Amortisman gideri	(7.589)	(150.822)	(27.990)	(4.662)	(429)	-	(191.492)
31 Aralık 2015, net kayıtlı değer	165.290	1.272.122	146.823	19.293	5.036	502.956	2.111.520
31 Aralık 2015 itibariyle							
Maliyet	383.832	3.993.615	454.662	58.038	11.233	502.956	5.404.336
Birikmiş amortisman	(218.542)	(2.721.493)	(307.839)	(38.745)	(6.197)	-	(3.292.816)
31 Aralık 2015, net kayıtlı değer	165.290	1.272.122	146.823	19.293	5.036	502.956	2.111.520

31 Aralık 2015 tarihi itibariyle maddi duran varlıklar üzerinde rehin veya ipotek bulunmamaktadır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

NOT 13-MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllar içindeki maddi olmayan duran varlıkların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Lisanslar ve geliştirme maliyetleri	Diğer	Toplam
1 Ocak tarihleri itibariyle			
Maliyet	2.434.195	84.683	2.518.878
Birikmiş ifta payları	(1.171.122)	(63.783)	(1.234.905)
Net kayıtlı değer	1.263.073	20.900	1.283.973
1 Ocak 2016, net kayıtlı değer	1.263.073	20.900	1.283.973
Girişler ⁽¹⁾	735.540	13.827	749.367
İfta gideri	(252.004)	(11.137)	(263.141)
31 Aralık 2016, net kayıtlı değer	1.746.609	23.590	1.770.199
31 Aralık 2016 itibariyle			
Maliyet	3.169.735	98.510	3.268.245
Birikmiş ifta payları	(1.423.126)	(74.920)	(1.498.046)
31 Aralık 2016, net kayıtlı değer	1.746.609	23.590	1.770.199
1 Ocak tarihleri itibariyle			
Maliyet	1.865.855	75.673	1.941.528
Birikmiş ifta payları	(994.608)	(52.215)	(1.046.823)
Net kayıtlı değer	871.247	23.458	894.705
1 Ocak 2015, net kayıtlı değer	871.247	23.458	894.705
Girişler	568.340	9.010	577.350
İfta gideri	(176.514)	(11.568)	(188.082)
31 Aralık 2015, net kayıtlı değer	1.263.073	20.900	1.283.973
31 Aralık 2015 itibariyle			
Maliyet	2.434.195	84.683	2.518.878
Birikmiş ifta payları	(1.171.122)	(63.783)	(1.234.905)
31 Aralık 2015, net kayıtlı değer	1.263.073	20.900	1.283.973

⁽¹⁾ 315.352 TL tutarındaki transfer, önceki dönemlerde yapılmakta olan yatırımlar hesabında takip edilen maddi olmayan duran varlıkların sınıflamasından oluşmaktadır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

NOT 14-DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI

Yatırım teşvik belgeleri

Grup'un yatırım harcamaları ile ilgili çeşitli yatırım teşvik belgeleri bulunmaktadır. Bu teşvik belgeleri kapsamında sağlanan imkanlar aşağıdaki gibidir:

- i) İthal edilen makine ve teçhizatlarla ilgili %100 gümrük ve KDV muafiyeti
- ii) Yerli yatırım harcamalarında, %100 KDV muafiyeti
- iii) İndirimli Kurumlar Vergisi muafiyeti

Grup, yapılan değerlendirme neticesinde, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 32/A maddesi çerçevesinde, indirimli kurumlar vergisinden kaynaklanan geçici farklar üzerinden öngörülebilir ve vergi kanunları çerçevesinde indirimli kurumlar vergisi hakkının devam edebileceği süre içerisinde yararlanılabileceği sonucuna varılan 1.808.526 TL (31 Aralık 2015: 1.219.224 TL) indirimli kurumlar vergisi için 802.521 TL tutarında (31 Aralık 2015: 504.684 TL) ertelenmiş vergi varlığı muhasebeleştirilmiştir (Not 24).

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10. maddesinde değişiklik yapılarak 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunu'nun 35. maddesiyle yapılan değişiklikle, araştırma ve geliştirme harcamaları üzerinden hesaplanacak Ar-Ge indirim oranı %40'tan %100'e çıkarılmıştır. Anılan kanun 1 Nisan 2008 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Buna göre kurumlar vergisi mükellefleri, yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri çerçevesinde işletme bünyesinde 2008 yılından itibaren yaptıkları harcamaların %100'ü kurumlar kazancı tespitinde Ar-Ge indirimi olarak dikkate alınabilecektir.

Grup'un 2016 yılı içerisinde toplam Ar-Ge harcaması tutarı 440.280 TL olup, bu harcamalardan kurumlar vergisi Ar-Ge indirimine konu edilemeyen 184.039 TL ve yıl içerisinde tahsil edilen 2.641 TL tutarındaki toplam TEYDEB ve Avrupa proje destekleri ile MESS desteği düşüldükten sonra kurumlar vergisi Ar-Ge indirimine konu edilen tutarı 253.600 TL olmaktadır (31 Aralık 2015 itibarıyla Grup'un toplam Ar-Ge harcaması tutarı 612.547 TL olup, bu harcamalardan kurumlar vergisi Ar-Ge indirimine konu edilemeyen 348.567 TL ve yıl içerisinde tahsil edilen 3.320 TL tutarındaki TEYDEB ve Avrupa proje destekleri düşüldükten sonra kurumlar vergisi Ar-Ge indirimine konu edilen tutarı 260.660 TL olmaktadır).

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Grup'un 8.374 TL (31 Aralık 2015: 8.374) kısa vadeli, 30.298 TL (31 Aralık 2015: 38.672 TL) uzun vadeli toplam 38.672 TL (31 Aralık 2015: 47.046 TL) tutarındaki devlet teşvik ve yardımları, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (Tübitak)'nın Mini Cargo ve Yeni Doblo projelerinin araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) harcamalarını desteklemek amacıyla vermiş olduğu teşvik gelirin erelenmesi nedeniyle oluşmuştur. Söz konusu tutar, ilgili Ar-Ge yatırımının iftası ile orantılı şekilde amortisman tabii tutularak amortisman ve itfa giderlerinden netlenmektedir.

NOT 15-KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Diğer kısa vadeli karşılıklar

	2016	2015
Garanti gider karşılığı	91.551	72.695
Dava karşılıkları	5.857	11.159
İdari gider karşılıkları	4.343	3.078
Diğer	32.053	12.381
	133.804	99.313

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Garanti gider karşılığının hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	72.695	66.923
Yıl içinde ödenen	(61.584)	(51.175)
Yıl içerisindeki artış (Not 20)	80.440	56.947
31 Aralık	91.551	72.695

Dava karşılıklarının hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	11.159	4.577
Yıl içerisindeki hareketi, net	(5.302)	6.582
31 Aralık	5.857	11.159

Grup aleyhine açılan davalar:

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Grup aleyhine açılmış ancak henüz sonuçlanmamış davaların toplam tutarı 8.895 TL'dir (31 Aralık 2015: 14.767 TL). Bu davalara ilişkin ayrılan karşılık tutarı ise 5.857 TL'dir (31 Aralık 2015: 11.159 TL).

Vergi cezaları:

2008-2012 mali yılları arası dönem ile ilgili, Şirket bünyesinde yapılan vergi incelemesi neticesinde hazırlanan vergi inceleme raporları, Vergi Denetim Kurulu İstanbul Büyük Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı tarafından 2013 ve 2014 yılları içerisinde Şirket'e iletilmiştir. Vergi inceleme raporlarında, dar mükellef kurumlara yapılan bazı ödemeler stopaj ve sorumlu sıfatıyla KDV açısından eleştiri konusu yapılmıştır. Söz konusu raporlar dahilinde, Şirket'ten 2008 yılı için 13,4 milyon TL vergi aslı, 23,8 milyon TL vergi ziyai cezası, 2009 yılı için 8,4 milyon TL vergi aslı, 14,9 milyon TL vergi ziyai cezası, 2010 yılı için 9,1 milyon TL vergi aslı, 16,2 milyon TL vergi ziyai cezası, 2011 yılı için 5,1 milyon TL vergi aslı, 5,1 milyon TL vergi ziyai cezası, 2012 yılı için 4,8 milyon TL vergi aslı, 4,8 milyon TL vergi ziyai cezası, talep edilmiştir. Söz konusu raporlar ve detayları ile ilgili kamuoyu duyurusu ise, Şirket tarafından, 16 Aralık 2013, 30 Aralık 2013 ve 11 Nisan 2014 tarihlerinde Kamuyu Aydınlatma Platformu ("KAP") üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Grup yönetimi, Grup bünyesinde yer alan raporda eleştiri konusu olan uygulamaların ilgili vergi mevzuatlarına ve uluslararası çifte vergiyi önleme anlaşmalarına uygun ve uyumlu olduğunu düşünmektedir. Şirket, bahse konu raporlarla ilgili olarak uzlaşma ve hukuki süreç dahil tüm yasal haklarını tatbik etmeyi planlamaktadır. Olası bir hukuki süreç dahilinde, oluşacak nihai kararın müspet gerçekleşme ihtimalinin aksi duruma göre daha olası ve yüksek görülmesi sebebi ile, bahse konu vergi raporlarına yönelik ilave bir karşılık konsolide finansal tablolara yansıtılmamıştır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Teminat, rehin, ipotekler ve kefaletler:

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla Grup'un vermiş olduğu teminat, rehin, ipotek ve kefaletlerin ("TRİK") dökümü orijinal para birimleri ile aşağıdaki gibidir:

	2016			2015		
	TL karşılığı	Avro	TL	TL karşılığı	Avro	TL
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	16.536	2.000	9.116	314.562	97.000	6.335
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-	-	-	-	-
D. Diğer Verilen TRİK'lerin toplam tutarı	-	-	-	-	-	-
i) Ana ortak lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-	-	-	-	-
ii) B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-	-	-	-	-
iii) C maddesi kapsamına girmeyen 3. kişiler lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-	-	-	-	-
	16.536	2.000	9.116	314.562	97.000	6.335

Diğer

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla; 2015/D1-01743 numaralı, 30 Eylül 2016 tarihine kadar gerçekleştirilmek üzere 2.347.649.907 ABD Doları ihracat taahhüdü getiren ihracat teşvik belgesi kapsamında 2.148.337.044 ABD Doları ihracat gerçekleştirmiş bulunmaktadır. 1.304.795.379 ABD Doları ithalat taahhüdü getiren ihracat teşvik belgesi kapsamında 1.103.836.789 ABD Doları ithalat gerçekleştirmiş bulunmaktadır.

Ayrıca, 2016/D1-02494 numaralı, 5 Mayıs 2017 tarihine kadar gerçekleştirilmek üzere 2.584.755.200 ABD Doları ihracat taahhüdü getiren ihracat teşvik belgesi kapsamında 1.932.863.442 ABD Doları ihracat gerçekleştirmiş bulunmaktadır. 1.592.355.155 ABD Doları ithalat taahhüdü getiren ihracat teşvik belgesi kapsamında 832.557.632 ABD Doları ithalat gerçekleştirmiş bulunmaktadır.

Grup'un MCV, Yeni Doblo, Egea ve Stationwagon/Hatchback projelerine ilişkin imzalamış olduğu uzun vadeli kredi anlaşması, Grup'a belirli bazı finansal oranlara uygun olma zorunluluğu getirmektedir. Grup, 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla bu finansal oranlara uymaktadır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

NOT 16-ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR

a) Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında kısa vadeli borçlar:

	2016	2015
Personele borçlar	36.402	32.013
Ödenecek sosyal güvenlik primleri	22.431	14.664
İzin karşılığı	13.545	10.986
	72.378	57.663

b) Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar:

Grup, mevcut iş kanunu gereğince, en az bir yıllık hizmeti tamamlayarak emekliye ayrılan, istifa ve kötü davranış dışındaki nedenlerle iş ilişkisi kesilen, askerlik hizmeti için çağrılan veya vefat eden personele belirli miktarda kıdem tazminatı ödemekle yükümlüdür. Ödenecek tazminat, her hizmet yılı için bir aylık maaş tutarı kadardır ve bu miktar 31 Aralık 2016 itibarıyla 4.297,21 tam TL (31 Aralık 2015: 3.828,37 tam TL) ile sınırlandırılmıştır. Kıdem tazminatı tavanı altı ayda bir revize olup, konsolide kıdem tazminatı karşılığının hesaplanmasında 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren geçerli olan 4.426,16 tam TL (1 Ocak 2016: 4.092,53 tam TL) olan tavan tutarı göz önüne alınmıştır.

Grup yönetimi geçmiş deneyimlerinden edindiği bilgilere dayanarak kıdem tazminatı almaya hak kazanacak çalışanların hak kazandıkları menfaatleri TMS 19 uyarınca, bilanço tarihinde geçerli olan devlet tahvili oranları kullanılarak iskonto işlemine tabi tutmuş ve indirgenmiş net değerleri üzerinden konsolide finansal tablolarına yansıtılmıştır. Hesaplama kullanılan varsayımlar aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
Net iskonto oranı (%)	4,50	4,60
Emeklilik olasılığının tahmini için devir hızı oranı (%)	98,35	99,41

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla sona eren yıllar içerisindeki kıdem tazminatı karşılığı hesabının hareketi aşağıda sunulmuştur:

	2016	2015
1 Ocak	164.561	162.506
Cari hizmet maliyeti	11.489	9.984
Faiz maliyeti	19.241	16.713
Dönem içinde ödenen	(29.982)	(20.474)
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kayıpları	5.846	(4.168)
31 Aralık	171.155	164.561

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

NOT 17- PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER VE GELİRLER, DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

a) Diğer dönen varlıklar	2016	2015
Katma Değer Vergisi ("KDV")	150.760	26.903
Diğer	7.019	6.094
	157.779	32.997
b) Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler	2016	2015
Kredi komisyon giderleri ^(*)	13.318	13.762
Verilen sipariş avansları	3.547	2.487
Diğer	5.394	6.698
	22.259	22.947
d) Diğer kısa vadeli yükümlülükler	2016	2015
Ödenecek vergi ve fonlar	22.593	19.625
Gider tahakkukları	14.764	21.055
Alınan avanslar	11.992	8.101
Diğer	9.190	17.712
	58.539	66.493

^(*) 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla kredi komisyon giderleri, konsolide edilen bağlı ortaklık KFK'nın bayilerine peşin olarak ödediği kredi komisyonlarından oluşmaktadır.

c) Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 11.669 TL tutarındaki (31 Aralık 2015: 21.643 TL) uzun vadeli peşin ödenmiş giderler, maddi duran varlık alımları için verilmiş olan avanslardan oluşmaktadır.

e) Ertelenmiş gelirler

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 26.917 TL tutarındaki (31 Aralık 2015: 15.592 TL) ertelenmiş gelirler, konsolide edilen bağlı ortaklık KFK'nın peşin tahsil edilen istihbarat gelirlerinden ve sigorta gelirlerinden oluşmaktadır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

NOT 18-ÖZKAYNAKLAR

a) Ana ortaklık dışı paylar/ana ortaklık dışı kâr zarar

Yoktur (31 Aralık 2015: Yoktur).

b) Sermaye

Şirket'in kayıtlı sermaye tavanı 1.000.000 TL'dir. Şirket'in 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibariyle tarihi maliyet esasına göre ödenmiş sermaye tutarı 500 milyon TL (tam TL) olup her biri 0,01 TL (tam TL) tutarında 50 milyar adet hisseden oluşmaktadır. 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibariyle Şirket'in yasal sermaye ve ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

Hisse grubu	2016		2015	
	Tutar (TL)	Tutar (%)	Tutar (TL)	Tutar (%)
Fiat Auto S.p.A.	189.280	37,86	189.280	37,86
Koç Holding A.Ş.	187.938	37,59	187.938	37,59
Koç Holding şirketleri ve Koç ailesi	1.342	0,27	1.342	0,27
Diğer, halka açık hisseler dahil	121.440	24,28	121.440	24,28
Toplam ödenmiş sermaye	500.000	100,00	500.000	100,00

Yönetim Kurulu'na seçilecek üyelerin yarısının A grubu ve diğer yarısının da D grubu pay sahipleri tarafından gösterilecek adaylar arasından seçilmeleri zorunludur. Yönetim Kurulu üyelerinin sayısının tesbiti ve üyelerin seçimi bakımından Genel Kurul yetkilidir. A ve D grubu pay sahipleri tarafından gösterilen adaylardan birer tanesinin SPK düzenlemelerinde tanımlanan bağımsız niteliklerine haiz olmaları zorunludur.

c) Kâr yedekleri-geçmiş yıl kâr/zararları

Kanuni defterlerdeki birikmiş kârlar, aşağıda belirtilen kanuni yedeklerle ilgili hüküm haricinde dağıtılabılır.

Türk Ticaret Kanunu'na göre yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, kanuni net kârın %5'i olarak ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler ise ödenmiş sermayenin %5'ini aşan dağıtılan kârın %10'udur. Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Halka açık şirketler, temettü dağıtımlarını SPK'nın öngördüğü şekilde aşağıdaki gibi yaparlar:

9 Ocak 2009 tarih, 1/6 sayılı SPK kararı uyarınca, finansal tablo düzenleme yükümlülüğü bulunan işletmelerce dağıtılabılır kârın hesaplanmasında finansal tablolarda yer alan kâr içinde görünen; bağlı ortaklık, müşterek yönetime tabi teşebbüs ve iştiraklerden ana ortaklığın finansal tablolarına intikal eden kâr tutarlarının, şirketlerin yasal kayıtlarında bulunan kaynaklarından karşılanabildiği sürece, genel kurullarınca kâr dağıtım kararı alınmış olmasına bakılmaksızın, dağıtacakları kâr tutarını SPK'nın Seri: XI, No: 29 sayılı Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği çerçevesinde hazırlayıp kamuya ilan edecekleri finansal tablolarında yer alan net dönem kârlarını dikkate alarak hesaplamalarına imkan tanınmasına karar verilmiştir.

SPK'nın 27 Ocak 2010 tarihli kararı ile payları borsada işlem gören halka açık anonim ortaklıklar için yapılacak temettü dağıtımı konusunda herhangi bir asgari kâr dağıtım zorunluluğu getirilmemesine karar verilmiştir.

Sermaye enflasyon düzeltmesi farkları ile olağanüstü yedeklerin kayıtlı değerleri bedelsiz sermaye artırımını; nakit kâr dağıtımını ya da zarar mahsubunda kullanılabilecektir. Ancak sermaye enflasyon düzeltmesi farkları, nakit kâr dağıtımında kullanılması durumunda kurumlar vergisine tabi olacaktır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Şirket tarafından, 31 Mart 2016 tarihli Olağan Genel Kurul toplantısında alınan kararla 2015 yılına ait kârlardan yasal yükümlülükler düşüldükten sonra toplam 365.000 TL tutarında (2015 yılında 2014 yılı kârından 484.546 TL) nakit temettü dağıtılmıştır. 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllar itibarıyla pay başına dağıtılan temettü tutarı sırasıyla 0,73 Kuruş ve 0,97 Kuruş'tur.

Şirket'in Vergi Usul Kanunu'na göre tuttuğu kayıtlarında yasal ve olağanüstü yedeklerin tarihi değerleri aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
Yasal yedekler	277.363	243.363
Olağanüstü yedekler	30.309	31.631
	307.672	274.994

NOT 19-HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ

a) Hasılat	2016	2015
Yurtdışı satışlar	9.839.301	5.729.275
Yurtiçi satışlar	4.291.021	4.121.142
Diğer	105.629	70.306
	14.235.951	9.920.723

Satışlardan indirimler tutarı 453.864 TL'dir (31 Aralık 2015: 457.216 TL).

2016 ve 2015 yılları içerisinde Grup'un yapmış olduğu satışların tutarsal olarak ürün grubu bazında dağılımı aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
Ticari araç	6.752.462	6.637.099
Binek araç	6.706.721	2.592.246
Yedek parça	671.139	621.072
Diğer	105.629	70.306
	14.235.951	9.920.723

b) Diğer	2016	2015
Hurda satışı gelirleri	60.666	44.964
Ambalaj satışı gelirleri	17.646	17.156
Kalıp satışı gelirleri	1.951	-
Diğer	25.366	8.186
	105.629	70.306

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

c) Satışların maliyeti	2016	2015
Direkt hammadde ve malzeme giderleri	10.896.173	6.762.594
İtfa payları ve amortisman giderleri	496.266	336.181
Direkt işçilik giderleri	230.025	168.541
Diğer üretim giderleri	469.458	326.657
Yarı mamul değişimi	(53.844)	17.252
Mamul değişimi	(101.171)	9.950
Satılan ticari malların maliyeti	951.464	1.159.330
Diğer satışların maliyeti	58	35
	12.888.429	8.780.540

d) Üretim ve satış miktarları

	Üretim		Satış	
	2016	2015	2016	2015
Üretilen araçlar				
Yeni Doblo	137.847	133.327	135.964	133.962
MCV	82.397	90.087	81.419	90.411
Egea	80.707	11.237	80.794	10.157
Egea Hatchback	49.657	286	49.390	-
Egea Stationwagon	20.124	42	19.871	-
Linea	7.526	35.202	7.653	35.375
Doblo	5.233	8.071	5.236	8.097
	383.491	278.252	380.327	278.002

	Üretim		Satış	
	2016	2015	2016	2015
İthal araçlar				
Ducato	6.471	9.121	5.465	9.028
Fiat 500	1.933	3.752	2.224	3.582
Jeep	1.771	3.629	2.007	3.567
Fullback	1.215	-	457	-
Grande Punto	573	1.184	563	1.311
Alfa Romeo	492	910	625	868
Panda Futura	134	184	133	152
Maserati	78	70	72	73
Ferrari	15	6	17	11
Fiat 124 Spider	2	-	2	-
Freemont 4x4	-	20	43	91
Transit satış	-	-	90	124
Bravo	-	-	2	1
Lancia	-	-	-	2
	12.684	18.876	11.700	18.810

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

NOT 20-ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ, PAZARLAMA GİDERLERİ, GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

	2016	2015
Pazarlama giderleri	329.132	279.543
Genel yönetim giderleri	251.938	218.086
Araştırma ve geliştirme giderleri	22.775	9.885
	603.845	507.514

a) Pazarlama giderleri	2016	2015
Garanti giderleri	80.440	56.947
Reklam giderleri	71.507	75.690
Nakliye ve sigorta giderleri	65.909	61.643
Personel giderleri	52.509	42.031
Sergi ve fuar giderleri	4.608	7.947
Amortisman ve itfa payları	1.942	1.998
Diğer	52.217	33.287
	329.132	279.543

b) Genel yönetim giderleri	2016	2015
Personel giderleri	97.522	77.245
Dışarıdan sağlanan diğer fayda ve hizmetler	23.448	18.117
Bilişim teknolojileri giderleri	20.970	17.449
Amortisman ve itfa payları	19.252	20.594
Vergi, resim ve harçlar	12.910	8.333
Bağış ve yardımlar	8.821	6.279
Sigorta giderleri	7.081	6.173
Dava giderleri	6.928	6.805
Seyahat giderleri	5.164	5.362
Kira giderleri	1.644	2.154
Diğer	48.198	49.575
	251.938	218.086

NOT 21-NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER

1 Ocak-31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Grup'un personel ve amortisman ve itfa payları giderleri sırasıyla 702.176 TL ve 522.631 TL'dir (1 Ocak-31 Aralık 2015: 499.502 TL ve 359.521 TL).

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

NOT 22-ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİRLER VE GİDERLER

	2016	2015
Esas faaliyetlerden kur farkı gelirleri	726.255	744.970
Esas faaliyetlerden vade farkı gelirleri	31.169	29.256
Yatırım amaçlı gayrimenkul değer artış gelirleri (Not 11)	855	655
Diğer	43.237	23.419
	801.516	798.300
	2016	2015
Esas faaliyetlerden kur farkı giderleri	(768.880)	(761.563)
Esas faaliyetlerden vade farkı giderleri	(35.220)	(31.402)
Diğer	(40.420)	(27.790)
	(844.520)	(820.755)

NOT 23-FİNANSMAN GELİRLERİ VE GİDERLERİ

	2016	2015
Kambiyo gelirleri	766.860	677.506
Faiz gelirleri	94.878	75.833
Türev araçlardan kârlar	5.486	-
Toplam finansal gelirler	867.224	753.339
Kambiyo giderleri	(795.242)	(777.591)
Faiz giderleri	(74.938)	(44.315)
Toplam finansal giderler	(870.180)	(821.906)
Finansal giderler, net	(2.956)	(68.567)

NOT 24-VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

a) Genel

Grup, Türkiye'de yürürlükte bulunan vergi mevzuatı ve uygulamalarına tabidir.

1 Ocak 2006 tarihinden geçerli olmak üzere kurumlar vergisi oranı %20'dir. Kurumlar vergisi, ilgili olduğu hesap döneminin sonunu takip eden dördüncü ayın yirmi beşinci günü akşamına kadar beyan edilmekte ve ilgili ayın sonuna kadar tek taksitte ödenmektedir. Vergi mevzuatı uyarınca üçer aylık dönemler itibarıyla oluşan kazançlar üzerinden %20 oranında geçici vergi hesaplanarak ödenmekte ve bu şekilde ödenen tutarlar yıllık kazanç üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilmektedir.

Grup, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 32/A maddesi çerçevesinde, indirimli kurumlar vergisinden kaynaklanan geçici farklar üzerinden öngörülebilir ve vergi kanunları çerçevesinde indirimli kurumlar vergisi hakkının devam edebileceği süre içerisinde yararlanılabileceği sonucuna varılan 802.521 TL (31 Aralık 2015: 504.684 TL) indirimli kurumlar vergisi için ertelenmiş vergi varlığı muhasebeleştirilmiştir.

Türkiye'de vergi mevzuatı, ana ve bağlı ortaklıklarının konsolide vergi beyannamesi doldurmasına izin vermemektedir. Bu yüzden finansal tablolara yansıtılan vergi karşılığı, şirket bazında hesaplanmıştır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre beyanname üzerinde gösterilen mali zararlar 5 yılı aşmamak kaydıyla dönemin kurumlar vergisi matrahından indirilebilir. Beyanlar ve ilgili muhasebe kayıtları vergi dairesince beş yıl içerisinde incelenebilmekte ve vergi hesapları revize edilebilmektedir.

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona dönemlere ilişkin konsolide kâr veya zarar tablosuna yansıtılan vergi giderinin kırılımı aşağıda sunulmuştur:

	2016	2015
Cari yıl vergi gideri	(18.638)	(13.642)
Ertelenmiş vergi gideri	190.930	226.456
	172.292	212.814

	2016	2015
Cari yıl kurumlar vergisi	18.638	13.642
Eksi: Peşin ödenen kurumlar vergisi	(25.811)	(23.299)
Peşin ödenen kurumlar vergisi	(7.173)	(9.657)

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllara ilişkin kâr veya zarar tablosunda yansıtılan vergi giderinin analizi aşağıda sunulmuştur:

	2016	2015
Vergi öncesi kâr	797.936	617.987
Etkin vergi üzerinden vergi gideri (%20)	(159.587)	(123.597)
Kanunen kabul edilmeyen giderler	(414)	(450)
Dönem içinde yapılan Ar-Ge harcamalarından sağlanan indirim	50.720	52.132
Etkin vergi oranı haricinde kullanılan indirimli vergi oranı etkisi	19.218	21.317
Üzerinden ertelenmiş vergi hesaplanmayan düzeltmeler	(35.482)	-
Kullanılan ve kazanılan yatırım indirimleri, net	297.837	263.412
	172.292	212.814

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

b) Ertelenen vergi varlıkları ve yükümlülükleri

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla, ertelenmiş vergiye konu olan geçici farklar ve bilanço tarihi itibarıyla yürürlükteki etkin vergi oranları kullanılarak hesaplanan ertelenmiş vergi varlığının dağılımı aşağıda özetlenmiştir:

	Kümülatif geçici farklar		Ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü)	
	2016	2015	2016	2015
İndirimli kurumlar vergisi ⁽¹⁾	1.808.526	1.219.224	802.521	504.684
Kıdem tazminatı ve kullanılmamış izin karşılığı	184.700	175.547	36.940	35.109
Ertelenmiş gelir	38.733	44.175	7.747	8.835
Garanti gider karşılığı	91.551	72.695	18.310	14.539
Amortisman tabi varlıklar	1.390.709	1.121.327	(278.142)	(221.974)
Stoklar	(29.117)	(34.197)	5.823	6.839
Diğer	41.903	25.505	8.381	5.101
Ertelenmiş vergi varlığı, net			601.580	353.133

⁽¹⁾ Grup, yaptığı sabit kıymet yatırımları neticesinde yatırım tutarlarının farklı oranları nisbetinde farklı indirimli vergi oranları kullanmaktadır.

Ertelenmiş vergi varlığı bakiyesinin dönem içerisindeki hareketi aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak itibarıyla ertelenmiş vergi varlığı	353.133	125.394
Ertelenmiş vergi geliri	190.930	226.456
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları/(kayıpları)	1.169	(834)
Nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir	56.348	2.117
31 Aralık itibarıyla ertelenmiş vergi varlığı	601.580	353.133

Ertelenmiş vergi alacakları analizi aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
Ertelenmiş vergi alacakları		
- 12 aydan uzun sürede yararlanılacak ertelenmiş vergi alacakları	566.365	324.452
- 12 aydan kısa sürede yararlanılacak ertelenmiş vergi alacakları	35.215	28.681
	601.580	353.133

NOT 25-PAY BAŞINA KAZANÇ

Pay başına kazanç, net kârın, raporlama boyunca piyasada bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesiyle bulunmaktadır. 2016 ve 2015 yıllarında ağırlıklı ortalama hisse adedi 50.000.000.000 adet olup, 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla pay başına kazanç sırasıyla 1,94 Kuruş ve 1,66 Kuruş'tur.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

NOT 26-İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI

İlişkili taraflarla bakiyeler:

İlişkili taraflarla ilgili mevduat ve finansal borçlanma bakiyeleri	2016	2015
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (mevduat) ⁽¹⁾	1.421.146	1.395.025
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (finansal borçlanma) ⁽¹⁾	(377.194)	(234.607)
İlişkili taraflardan ticari alacaklar	2016	2015
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. ⁽¹⁾	375.913	225.030
Fiat ⁽²⁾	304.343	92.346
Diğer ⁽¹⁾	28.993	21.385
	709.249	338.761
İlişkili taraflara ticari borçlar	2016	2015
Fiat ⁽²⁾	1.539.911	1.369.831
Magnetti Marelli grubu ⁽¹⁾	56.847	32.170
Diğer ⁽¹⁾	133.570	89.420
	1.730.328	1.491.421
İlişkili taraflarla işlemler		
Satışlar	2016	2015
Fiat ⁽²⁾	9.455.444	4.898.856
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. ⁽¹⁾	1.272.300	1.282.167
Diğer ⁽¹⁾	46.254	63.143
	10.773.998	6.244.166

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Yurtiçi malzeme ve hizmet alımları	2016	2015
Ram Dış Ticaret A.Ş. ⁽¹⁾	208.418	167.078
Mako Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş. ⁽¹⁾	172.487	129.232
Zer Merkezi Hiz. ve Tic. A.Ş. ⁽¹⁾	149.643	138.392
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. ⁽¹⁾	110.080	121.799
Matay Otomotiv Yan Sanayi ve Tic. A.Ş. ⁽¹⁾	87.668	51.971
Entek Elektrik Üretimi A.Ş. ⁽¹⁾	55.000	-
Plastiform Plastik San. Tic. A.Ş. ⁽¹⁾	51.845	40.660
Koç Holding A.Ş. ^{(2) (1)}	18.032	15.037
Koç Sistem Bilgi ve İletişim Hizmetleri A.Ş. ⁽¹⁾	14.734	14.205
Setur Servis Turistik A.Ş. ⁽¹⁾	13.345	12.661
Akpa Dayanıklı Tüketim Lpg ve Akaryakıt Ürünleri Paz. A.Ş. ⁽¹⁾	11.083	8.292
Opet Fuchs Madeni Yağ ve San. Tic. A.Ş. ⁽¹⁾	4.965	5.559
Diğer ⁽¹⁾	106.270	79.105
	1.003.570	783.991
Yurtdışı ticari mal, malzeme ve hizmet alımları	2016	2015
Fiat ⁽²⁾	6.373.239	4.415.283
Diğer ⁽¹⁾	45.858	53.366
	6.419.097	4.468.649

⁽¹⁾ Müşterek Yönetime sahip ortakların bağlı ortaklık, müşterek yönetime tabi ortaklık veya iştiraklerden oluşan ilişkili taraflarını temsil etmektedir.

⁽²⁾ Müşterek yönetime sahip ortakları temsil etmektedir.

⁽¹⁾ Koç Holding A.Ş. bünyesindeki şirketlere finans, hukuk, planlama, vergi, üst yönetim gibi konularda sunduğu hizmetlerin karşılığı olarak, personel ve üst yönetim giderleri dahil olmak üzere Koç Holding A.Ş. nezdinde hizmet sunulan şirketlerle ilgili olarak oluşan giderlerin, Transfer Fiyatlaması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtım Hakkında 1 Seri No.lu Genel Tebliğin "11-Grup İçi Hizmetler" düzenlemesi çerçevesinde dağıtım sonucunda fatura edilen hizmet bedelini içermektedir.

İlişkili kuruluşlardan elde edilen faiz gelirleri, 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıl içerisinde 50.117 TL'dir (31 Aralık 2015: 39.318 TL).

İlişkili kuruluşlardan alınan finansal borçlanmalar dolayısıyla maruz kalınan faiz giderleri, 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıl için 46.934 TL'dir (31 Aralık 2015: 51.703 TL).

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren dönem içerisinde Grup'un üst düzey yöneticilere (35 kişi) (31 Aralık 2015: 35 kişi) sağlamış olduğu ücret ve benzeri faydaların toplamı 28.807 TL'dir (31 Aralık 2015: 23.025 TL).

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla, bağlı ortaklık KFK'nın ilişkili şirketler üzerinden kapalı ihraç usulü ve halka arz usulü ile ihraç etmiş olduğu tahvillerinin, taşınan değeri 283.833 TL ile finansal yükümlülükler içerisinde yer almaktadır (31 Aralık 2015: 298.957 TL).

NOT 27-FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ

Risk yönetimi amaçları ve prensipleri

Grup'un en önemli finansal araçları, hazır değerler ve finansal borçlardır. Bu finansal araçların en önemli amacı Grup operasyonları için finansman kaynağı sağlamaktır. Grup ayrıca doğrudan faaliyetlerinden oluşan ticari borçlar ve ticari alacaklar gibi çeşitli finansal araçlara da sahiptir. Grup'un finansal araçlarından kaynaklanan en önemli riskleri faiz oranı riski, likidite riski, kur riski ve kredi riskidir. Grup yönetimi aşağıda özetlenen risklerin her birini incelemekte ve aşağıda belirtilen politikaları geliştirmektedir.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Kredi riski

Kredi riski, karşılıklı ilişki içinde olan taraflardan birinin bir finansal araca ilişkin olarak yükümlülüğünü yerine getirememesi sonucu diğer tarafın finansal açıdan zarara uğraması riskidir. Grup, kredi riskini belli taraflarla yapılan işlemleri sınırlandırarak ve ilişkide bulunduğu tarafların güvenilirliğini sürekli değerlendirerek yönetmeye çalışmaktadır. Grup prosedürleri uyarınca kredili çalışmak isteyen tüm müşteriler kredi inceleme aşamalarından geçirilmekte ve gerekli teminatlar alınmaktadır. Ayrıca alacaklar sürekli incelenerek Grup'un şüpheli kredi/alacak riski minimize edilmektedir. Ticari alacaklar, Grup yönetimince geçmiş tecrübeler ve cari ekonomik durum göz önüne alınarak değerlendirilmekte ve uygun miktarda şüpheli alacak karşılığı ayrıldıktan sonra bilançoda net olarak gösterilmektedir (Not 7).

Bilançoda taşınan değerler Grup'un maksimum kredi riskini yansıtmaktadır.

Finansal araç türleri itibarıyla maruz kalınan kredi türleri;

2016	Ticari alacaklar		Diğer alacaklar	Bankalardaki mevduat	Finansal yatırımlar	Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar
	İlişkili taraflar	Diğer taraflar				
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski (A+B+C+D+E) ⁽¹⁾	709.249	651.995	587	2.215.703	167.444	2.229.351
-Azami riskin teminat ile güvence altına alınmış kısmı ⁽²⁾	34.250	659.355	-	-	-	2.255.876
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	700.480	556.437	587	2.215.703	167.444	2.179.086
-Teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	34.250	659.355	-	-	-	2.179.086
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri	-	-	-	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	8.769	95.558	-	-	-	17.640
-Teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	32.625
-Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	7.119	-	-	-	63.667
-Değer düşüklüğü (-)	-	(7.119)	-	-	-	(31.042)
-Net değer teminat ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	26.525
-Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	2.203.142
-Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	(24.234)
-Net değer teminat ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	2.284.628
E. Bilanço dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2015	Ticari alacaklar		Diğer alacaklar	Bankalardaki mevduat	Finansal yatırımlar	Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar
	İlişkili taraflar	Diğer taraflar				
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski (A+B+C+D+E) ⁽¹⁾	338.761	698.294	200	2.386.508	79.742	1.944.141
-Azami riskin teminat ile güvence altına alınmış kısmı ⁽²⁾	-	693.235	-	-	-	1.924.547
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	256.817	621.485	200	2.386.508	79.742	1.905.992
-Teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	693.235	-	-	-	1.905.992
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri	-	-	-	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	81.944	76.809	-	-	-	15.733
-Teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	22.416
-Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	7.093	-	-	-	43.956
-Değer düşüklüğü (-)	-	(7.093)	-	-	-	(21.540)
-Net değerinin teminat ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	18.555
-Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	1.926.596
-Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	(20.626)
-Net değerinin teminat ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	2.261.081
E. Bilanço dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-

⁽¹⁾ Tutann belirlenmesinde, alınan teminatlar, kredi güvenilirliğinde artış sağlayan unsurlar dikkate alınmamıştır.

⁽²⁾ Teminatlar, müşterilerden alınan teminat senetleri, teminat çekleri, ipotekler ve araç rehinlerinden oluşmaktadır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Ticari alacaklar ve finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar için yaşlandırma analizi

Vadesi geçen ancak karşılık ayrılmamış olan ticari alacakların ve finans sektöründen alacakların yaşlandırması aşağıdaki gibidir:

2016	
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	66.844
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	11.875
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	36.904
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	6.344
Vadesi üzerinden 5 yıldan fazla geçmiş	-
	121.967
2015	
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	132.716
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	13.435
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	24.017
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	4.318
Vadesi üzerinden 5 yıldan fazla geçmiş	-
	174.486

Teminat ile güvence altına alınmış kısmı -

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Grup'un vadesi geçmiş toplam alacaklarının 3.103 TL'si Grup'un ilişkili şirketi olan Fiat'a aittir (31 Aralık 2015: 80.266 TL). 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Grup'un Fiat'a olan ticari borcu 1.539.911 TL'dir (31 Aralık 2015: 1.369.831 TL).

Kur riski

Yabancı para cinsinden gösterilen varlıklar ve yükümlülükler alım satım taahhütleriyle beraber Grup'un kur riskine maruz kalmasına neden olmaktadır. Grup'un politikası gelecekte gerçekleşmesi muhtemel alış ve satışların her döviz türü için karşılaştırmasını yapmaktır.

Not 6'de detaylı açıklandığı üzere imzalanan üretim anlaşmaları gereğince, Doblo model araç için alınan yatırım kredisinin geri ödemeleri Fiat, Mini Cargo model araç için alınan yatırım kredilerinin geri ödemeleri ise Fiat ve PSA tarafından yapılacak alımlar vasıtasıyla garanti altına alınmıştır.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Mini Cargo model araç için alınan yatırım kredilerinin tamamı geri ödenmiştir. Grup'un ileride Stationwagon/Hatchback model araçların üretimi için kullanılan kredi ile ilgili maruz kalabileceği döviz kurundaki ve faiz oranındaki dalgalanmalardan oluşabilecek risk, Fiat tarafından üstlenilmiştir.

		Döviz pozisyonu tablosu TL karşılığı (fonksiyonel 2016 para birimi)	ABD Doları	Avro	Diğer
1.	Ticari alacaklar	330.396	2	89.056	-
2a.	Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	1.684.099	13	453.935	-
2b.	Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-
3.	Diğer	340.709	-	91.838	-
4.	Dönen varlıklar (1+2+3)	2.355.204	15	634.829	-
5.	Ticari alacaklar	-	-	-	-
6a.	Parasal finansal varlıklar	-	-	-	-
6b.	Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-
7.	Diğer	156.316	42	42.095	-
8.	Duran varlıklar (5+6+7)	156.316	42	42.095	-
9.	Toplam varlıklar (4+8)	2.511.520	57	676.924	-
10.	Ticari borçlar	(1.784.282)	(554)	(480.426)	-
11.	Finansal yükümlülükler	(895.857)	-	(241.477)	-
12a.	Parasal olan diğer yükümlülükler	(4.415)	-	(1.190)	-
12b.	Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
13.	Kısa vadeli yükümlülükler (10+11+12)	(2.684.554)	(554)	(723.093)	-
14.	Ticari borçlar	-	-	-	-
15.	Finansal yükümlülükler	(1.941.919)	(10.000)	(513.956)	-
16a.	Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
16b.	Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
17.	Uzun vadeli yükümlülükler (14+15+16)	(1.941.919)	(10.000)	(513.956)	-
18.	Toplam yükümlülükler (13+17)	(4.626.473)	(10.554)	(1.237.049)	-
19.	Bilanço dışı türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu (19a-19b)	35.192	10.000	-	-
19a.	Hedge edilen toplam varlık tutarı	35.192	10.000	-	-
19b.	Hedge edilen toplam yükümlülük tutarı	-	-	-	-
20.	Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu (9+18+19)	(2.079.761)	(497)	(560.125)	-
21.	Parasal kalemler net yabancı para varlık/ yükümlülük pozisyonu (=1+2a+3+5+6a-10-11-12a-14-15-16a)	(2.271.269)	(10.539)	(602.220)	-
22.	Döviz hedge'i için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değer	-	-	-	-
23.	İhracat	(10.009.857)	-	(2.935.755)	-
24.	İthalat	7.488.125	488	2.033.439	2

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Grup'un Avro cinsinden uzun vadeli kredileri üzerindeki kur dalgalanmalarına ilişkin kur riski Fiat ve PSA tarafından üstlenilmiş olup, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla bu krediler hariç Grup'un net yabancı para uzun pozisyonu 374.972 TL'dir.

		Döviz pozisyonu tablosu TL karşılığı (fonksiyonel 2015 para birimi)	ABD Doları	Avro	Diğer
1.	Ticari alacaklar	190.946	14	60.079	-
2a.	Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	1.244.238	42	391.527	-
2b.	Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-
3.	Diğer	221.317	-	69.649	-
4.	Dönen varlıklar (1+2+3)	1.656.501	56	521.255	-
5.	Ticari alacaklar	-	-	-	-
6a.	Parasal finansal varlıklar	-	-	-	-
6b.	Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-
7.	Diğer	254.723	-	80.162	-
8.	Duran varlıklar (5+6+7)	254.723	-	80.162	-
9.	Toplam varlıklar (4+8)	1.911.224	56	601.417	-
10.	Ticari borçlar	(1.674.150)	(885)	(526.050)	-
11.	Finansal yükümlülükler	(739.030)	-	(232.575)	-
12a.	Parasal olan diğer yükümlülükler	(19)	-	(6)	-
12b.	Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
13.	Kısa vadeli yükümlülükler (10+11+12)	(2.413.199)	(885)	(758.631)	-
14.	Ticari borçlar	-	-	-	-
15.	Finansal yükümlülükler	(1.761.112)	-	(554.227)	-
16a.	Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
16b.	Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-
17.	Uzun vadeli yükümlülükler (14+15+16)	(1.761.112)	-	(554.227)	-
18.	Toplam yükümlülükler (13+17)	(4.174.311)	(885)	(1.312.858)	-
19.	Bilanço dışı türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu (19a-19b)	-	-	-	-
19a.	Hedge edilen toplam varlık tutarı	-	-	-	-
19b.	Hedge edilen toplam yükümlülük tutarı	-	-	-	-
20.	Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu (9+18+19)	(2.263.087)	(829)	(711.441)	-
21.	Parasal kalemler net yabancı para varlık/ yükümlülük pozisyonu (=1+2a+3+5+6a-10-11-12a-14-15-16a)	(2.517.810)	(829)	(791.603)	-
22.	Döviz hedge'i için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değer	-	-	-	-
23.	İhracat	(5.777.792)	-	(1.895.951)	-
24.	İthalat	4.912.108	196	1.549.496	22

Grup'un Avro cinsinden uzun vadeli kredileri üzerindeki kur dalgalanmalarına ilişkin kur riski Fiat ve PSA tarafından üstlenilmiş olup, 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla bu krediler hariç Grup'un net yabancı para pasif pozisyonu 244.970 TL'dir.

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla Şirket'in vergi öncesi kârının diğer değişkenler sabit tutulduğunda, ABD Doları, Avro ve diğer yabancı para yükümlülüklerindeki (verilen döviz bazlı envanter ve maddi varlık avansları hariç) %10 değişiklik karşısındaki duyarlılık analizi aşağıdaki gibidir:

	Döviz kuru duyarlılık analizi tablosu 2016			
	Kar/zarar		Özkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
<i>ABD Doları'nın TL karşısında % 10 değerlenmesi halinde:</i>				
1- ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(4.433)	4.433	-	-
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	4.433	(4.433)	-	-
3- ABD Doları net etki (1+2)	-	-	-	-
<i>Avro'nun TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:</i>				
4- Avro net varlık/yükümlülüğü	(249.361)	249.361	-	-
5- Avro riskinden korunan kısım (-)	294.568	(294.568)	294.568	(294.568)
6- Avro net etki (4+5)	45.207	(45.207)	294.568	(294.568)
<i>Diğer döviz kurlarının TL karşısında ortalama %10 değerlenmesi halinde:</i>				
7- Diğer döviz net/yükümlülüğü	-	-	-	-
8- Diğer döviz kuru riskinden korunan kısmı (-)	-	-	-	-
9- Diğer döviz varlıkları net etki (7+8)	-	-	-	-
Toplam (3+6+9)	45.207	(45.207)	294.568	(294.568)

	Döviz kuru duyarlılık analizi tablosu 2015			
	Kar/zarar		Özkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
<i>ABD Doları'nın TL karşısında % 10 değerlenmesi halinde:</i>				
1- ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(241)	241	-	-
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
3- ABD Doları net etki (1+2)	(241)	241	-	-
<i>Avro'nun TL karşısında %10 değerlenmesi halinde:</i>				
4- Avro net varlık/yükümlülüğü	(251.540)	251.540	-	-
5- Avro riskinden korunan kısım (-)	201.812	(201.812)	201.812	(201.812)
6- Avro net etki (4+5)	(49.728)	49.728	201.812	(201.812)
<i>Diğer döviz kurlarının TL karşısında ortalama %10 değerlenmesi halinde:</i>				
7- Diğer döviz net/yükümlülüğü	-	-	-	-
8- Diğer döviz kuru riskinden korunan kısmı (-)	-	-	-	-
9- Diğer döviz varlıkları net etki (7+8)	-	-	-	-
Toplam (3+6+9)	(49.969)	49.969	201.812	(201.812)

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Faiz riski

Faiz riski, faiz oranlarındaki değişimlerin finansal tabloları etkileme olasılığından kaynaklanmaktadır. Grup, belirli bir dönemde vadesi dolacak veya yeniden fiyatlandırılacak varlık ve yükümlülüklerin zamanlama uyumsuzlukları veya farklılıklarından dolayı faiz riskine maruzdur. Grup, bu riskini risk yönetimi stratejileri uygulayarak varlık ve yükümlülüklerin faiz değişim tarihlerini eşleştirerek yönetmektedir.

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 itibarıyla bilançoda var olan faize duyarlı finansal araçlar üzerinden faiz oranındaki +/-%0,5 değişim olasılığının etkisi şekilde hesaplanmıştır.

	2016	2015
Faiz oranındaki değişim (%)	0,50	0,50
Vergi öncesi kâr etkisi	(34)	(17)

Likidite riski

Likidite riski bir şirketin fonlama ihtiyaçlarını karşılayamama riskidir. Likidite riski güvenilir kredi kuruluşlarının vermiş olduğu kredilerin de desteğiyle nakit girişleri ve çıkışlarının dengelenmesiyle düşürülmektedir.

Finansal varlık ve yükümlülüklerin vadelerine göre kırılımı bilanço tarihinden vade tarihine kadar geçen süre dikkate alınarak gösterilmiştir. Belirli bir vadesi olmayan finansal varlık ve yükümlülükler bir yıldan uzun vadeli olarak sınıflandırılmıştır.

2016

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplam (=I+II+III+IV)	3 aydan	3-12 ay	1-5 yıl	5 yıldan
			kısa (I)	arası (II)	arası (III)	uzun (IV)
Türev olmayan finansal yükümlülükler						
Banka kredileri	4.660.880	4.706.181	128.795	1.717.662	2.631.423	228.301
Ticari borçlar	3.355.205	3.628.619	2.853.956	774.663	-	-
Borçlanma senedi ihraçları	354.707	356.483	-	159.386	197.097	-
	8.370.792	8.691.283	2.982.751	2.651.711	2.828.520	228.301

Beklenen (veya sözleşme uyarınca vadeler)	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplam (=I+II+III+IV)	3 aydan	3-12 ay	1-5 yıl	5 yıldan
			kısa (I)	arası (II)	arası (III)	uzun (IV)
Türev finansal varlıklar (net)	5.486	30.953	-	-	30.953	-
Türev nakit girişleri	5.486	30.953	-	-	30.953	-
Türev nakit çıkışları	-	-	-	-	-	-

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2015

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplam (=I+II+III+IV)	3 aydan kısa (I)	3-12 ay arası (II)	1-5 yıl arası (III)	5 yıldan uzun (IV)
Türev olmayan finansal yükümlülükler						
Banka kredileri	4.056.830	4.109.536	227.459	1.332.275	2.256.426	293.376
Ticari borçlar	2.447.544	2.452.053	2.293.146	158.907	-	-
Borçlanma senedi ihraçları	329.233	364.549	66.728	165.575	132.246	-
	6.833.607	6.926.138	2.587.333	1.656.757	2.388.672	293.376

Beklenen (veya sözleşme uyarınca vadeler)	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplam (=I+II+III+IV)	3 aydan kısa (I)	3-12 ay arası (II)	1-5 yıl arası (III)	5 yıldan uzun (IV)
Türev finansal varlıklar (net)	-	-	-	-	-	-
Türev nakit girişleri	-	-	-	-	-	-
Türev nakit çıkışları	-	-	-	-	-	-

Sermaye yönetimi politikası

Grup'un sermaye yönetiminin birincil amacı, hisse değerlerini maksimize etmek ve işletmelerini desteklemek adına, güçlü kredi derecesini ve sağlıklı sermaye oranlarının devamlılığını sağlamaktır. Grup, ekonomik koşulların değişimi ışığında, sermaye yapısını yönetmekte ve düzeltmeler yapmaktadır.

Grup, sermaye yapısını düzenlemek ve korumak için, hissedarlara yapılan kâr payı ödemelerini düzenleyebilir ya da sermayeyi hissedarlara geri verebilir. 31 Aralık 2016 itibarıyla herhangi bir hedef, politika ya da süreç değişikliği yapılmamıştır.

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla konsolide net borç/özkaynak oranları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Toplam finansal borç	5.015.587	4.386.063
Nakit ve nakit benzerleri (-)	(2.215.727)	(2.386.516)
Net finansal borç	2.799.860	1.999.547
Özkaynaklar	2.957.451	2.582.291
Net finansal borç/özkaynak oranı	0,95	0,77

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

NOT 28-FİNANSAL ARAÇLAR (GERÇEĞE UYGUN DEĞER AÇIKLAMALARI VE FİNANSAL RİSKTEN KORUNMA MUHASEBESİ ÇERÇEVESİNDEKİ AÇIKLAMALAR)

Grup, finansal araçların tahmini rayiç değerlerini hali hazırda mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerlendirme yöntemlerini kullanarak belirlemiştir. Fakat piyasa bilgilerini değerlendirip rayiç değerleri tahmin edebilmek yorum ve muhakeme gerektirir. Sonuç olarak burada sunulan tahminler, Grup'un cari bir piyasa işleminde elde edebileceği miktarların göstergesi olmayabilir. Rayiç değerleri tahmin edilebilir finansal enstrümanların, değerlerinin tahmini için aşağıdaki yöntem ve varsayımlar kullanılmıştır:

Finansal varlıklar yabancı para cinsinden parasal kalemler bilanço değerinin rayiç değerlerine yakın olması sebebi ile dönem sonu kurları kullanılarak çevrilmektedir. Finansal aktiflerin, (tüketici finansman kredileri hariç) kısa vadeli olmaları ve kredi kaybının önemsenmeyecek ölçüde olmasından dolayı, rayiç değerlerin taşınan değerlerine yakın olduğu kabul edilir. Söz konusu rayiç değerler tüketici finansman kredilerinin ilerdeki nakit akımlarının cari faiz oranı olan aylık %10,08 (31 Aralık 2015: %8,34) ile iskonto edilmesi ile hesaplanmıştır.

	2016		2015	
	Taşınan değer	Rayiç değer	Taşınan değer	Rayiç değer
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	2.229.351	2.123.867	1.944.141	1.903.413

Finansal yükümlülükler yabancı para cinsinden parasal kalemler bilanço değerinin rayiç değerlerine yakın olması sebebi ile dönem sonu kurları kullanılarak çevrilmektedir. Ticari borçların ve diğer parasal yükümlülüklerin, kısa vadeli olmasından dolayı, rayiç değerlerin taşınan değerlerine yakın olduğu kabul edilir.

Bu bağlamda, yatırım maliyetleri ile ilgili yabancı para cinsinden uzun vadeli krediler (türev olmayan korunma aracı) ile hafif ticari araçların (Egea, Doblo, Yeni Doblo ve Mini Cargo (MCV)) gerçekleşen ve gelecekte beklenen satışları (korunmaya konu kalem) arasında etkili bir nakit akım korunması ilişkisi bulunmaktadır. Şirket ile Fiat ve Peugeot Citroen Automobiles S.A. (PSA) arasında yapılan üretim anlaşmaları çerçevesinde MCV için 2008 yılından itibaren 2015 yılı Aralık ayına kadar Fiat ve PSA'ya yapılacak satışların hasılatlarının bir bölümü ile uzun vadeli ilgili kredi borçları karşılanacaktır. Yine aynı şekilde Şirket ile Fiat arasında yapılan üretim anlaşmaları çerçevesinde Egea için 2015 yılından itibaren 2023 yılı Aralık ayına kadar, Yeni Doblo için 2009 yılından itibaren 2017 yılı Aralık ayına kadar Fiat'a yapılacak satışların hasılatlarının bir bölümü ile uzun vadeli ilgili kredi borçları karşılanacaktır. Bunun yanı sıra Doblo için ise 2009 yılı başına kadar Fiat'a yapılan satışların hasılatlarının bir bölümü ile uzun vadeli ilgili borçların taşınan tutarları karşılanmıştır.

Gerçeğe uygun değer ölçümleri

Aşağıda yer alan tablo gerçeğe uygun değer ile ölçülen ve değerlendirme yöntemiyle belirlenen finansal araçların analizini içermektedir. Gerçeğe uygun değer hesaplamaları aşağıda açıklanan aşamalar baz alınarak yapılmıştır:

- Belirli varlıklar ve yükümlülükler için, aktif piyasalardaki kotasyon fiyatı (düzeltme yapılmamış) (Seviye 1).
- Seviye 1 içinde yer alan kotasyon fiyatından başka, varlık veya yükümlülükler için, ya direkt (fiyat olarak) ya da dolaylı (fiyatlardan türetilerek) gözlenebilir girdiler (Seviye 2).
- Gözlenebilir bir piyasa verisi baz alınarak belirlenemeyen varlık ve yükümlülükler için girdiler (gözlenemeyen girdiler) (Seviye 3).

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2016 TARİHİNDE SONA EREN HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAYICI NOTLAR

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2016

	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	-	30.370	-
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	-	5.486	-
Toplam varlıklar		35.856	

2015

	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	-	29.515	-
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	-	-	-
Toplam varlıklar	-	29.515	-

31 Aralık 2016 tarihinde sona eren dönem içerisinde Grup, ikinci seviye ile birinci seviye arasında ve üçüncü seviyeye ya da üçüncü seviyeden herhangi bir transfer yapmamıştır.

NOT 29-BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

Yoktur.

